

Kdor ni utegnil na prvi praznik Portorožanov - bil je na glavni portoroški plaži letošnjo prvo septembrsko soboto - si lahko obeta, da bo ujel naslednjega prihodnje leto. Mi pa smo na tej fotografiji ujeli enega viškov Veselega piknika Portorožanov - žarečo prvo svečko in rezanje torte velikanke. Torto (z njo se je brezplačno sladkalo vsaj petsto udeležencev praznika, dokler je pač ni zmanjkalo) režeta sedanja predsednica Sveta KS Portorož, **Dragica Mekiš** in njen predhodnik **Marjan Simonovič**. Med njima je **Marino Bak**, lastnik slaščičarne Mignon, ki je pripravila praznično torto. (Foto: Jadran Rusjan)

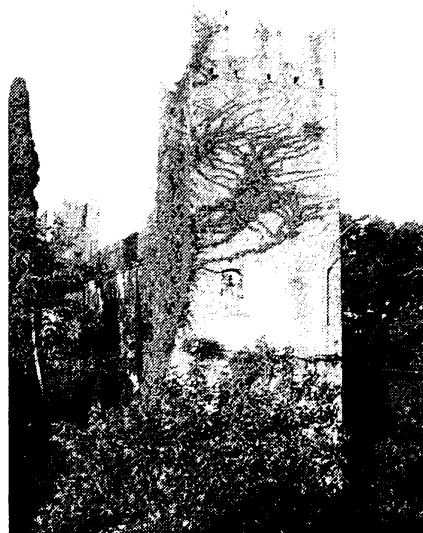

OBČINA PIRAN
COMUNE DI PIRANO

*V imenu Občinskega sveta
Občine Piran in v svojem
imenu izrekam vsem
občankam in občanom
iskrene čestitke in
najboljše želje ob prazniku
Občine Piran.*

*A nome del Comune di
Pirano e mio personale
formulo a tutti i cittadini
sincere felicitazioni ed i
migliori auguri per la Festa
del Comune di Pirano.*

*Županja - Il Sindaco
Vojka Štular, prof.*

Občina Piran se pripravlja na obnovo piranskega obzidja. (Foto: A. Susman)

IZ VSEBINE:

- ☛ Naš obraz: Franc Pirc - Frenk
- ☛ Portorožanov zgodovinarski kviz
- ☛ Kaj pa širjenje letališke steze?
- ☛ Slike z Veselega piknika Portorožanov
- ☛ Ali je morje še naše?

News Cafe

Bernardin, Obala 4f
odprt za Vas vse dni v letu
od 8. do 1. ure
tel. 05/ 674 10 04

Nudimo Vam zajtrke preko celega dne, toaste, odprte velikane, burgerje, testenine, solate, hrustljave perutničke, mehiški program, lasagne, kalamare, sladoleadne specialitete, ... pa kaj bi naštevali - pridite in se prepričajte!
Vabljeni!

Zaljubljen v kotalkanje

"Ritem srca - temelj vseh ritmov"

"Ljudje me imajo za rolnarja, toda sam vztrajam pri tem, da sem kotalkar. Gre za isto stvar, le da je kotalkanje lepa slovenska beseda. Sestavljena je iz pojmov kotaliti se in drsati se. Kotalke torej niso nič drugega kot kotaleče se drsalke. Z razvojem tehnike prihajajo nova in nova imena in izrazi. Če je mogoče, zanje poiščimo domača imena. Za rolke imamo lepo slovensko ime enovrstne kotalke," nam je v recepciji Grand hotela Palace pripovedoval Portorožan Franc Pirc - Frenk, zanimiv, izjemno pronicljiv mož, ki ga vsakodnevno srečujemo na kotalkah na portoroški ploščadi, praviloma v 'izrisovanju' kakega estetsko dovršenega, a očem nevidnega lika.

Naš tokratni sogovornik se je rodil v Sodražici pred 65 leti. V piransko občino se je preselil po študiju ekonomije leta 1962. Najprej se je kot štipendist zaposlil na Splošni plovbi, zatem se je zaposlil na piranski občini, od tam je odšel na koprski Slavnik, se pozneje za dolgih devet let vrnil na Splošno plovbo, leta 1979 pa je odšel še na Intereuropo. Po 12 letih sta z ženo Wilmo odprla prodajalno spominkov Rožmarin. Trgovinica, portoroška posebnost, je bila sprva na ploščadi pri nekdanjih Palacovih stopnicah, zatem sta jo preselila nasproti Splošne plovbe. Pirc se je upokojil leta 1997.

Ob njegovi brezpogojni predanosti (ustvarjalnemu) kotalkanju, je bilo skoraj neverjetno

slišati, da je na kotalke prvič stopil šele decembra 1996. Za rojstni dan mu jih je kupila žena. Še isti trenutek se je z njimi 'zastupil'. Počutil se je kot otrok, v službo v lastno trgovinico s spominki se je tistega dne kar prikotalkal, kotalke pa je snel šele zvečer pred spanjem.

"Gibanje mi je od vedno veliko pomenilo, že od nekdaj zelo rad plešem. Toda kotalkanje me je povsem prevzelo. Posvetil sem se mu z dušo in telesom. V službo sem prihajal kar na kotalkah, tudi stregel z njimi na nogaah. Počasi sem se vključil v organiziran šport. Leta 1999 sva z ženo obiskala prijatelje v Washingtonu in tam sem napravil tečaj in izpit za učitelja kotalkanja. Kmalu sem pri mednarodnem združenju enovrstnega kotalkanja (IISA) dobil licenco za inštruktorja (ICF) ter postal prvi slovenski inštruktor."

Pirc je pozneje, strokovno podkovan, veliko prispeval k popularizaciji kotalkanja pri nas. Zelo odmevni so bili tečaji kotalkanja za inštruktorje, ki jih je vodil pod okriljem koprskega smučarskega kluba Capris.

"Tehniki smučanja in kotalkanja sta sorodni, pri kratkih smučeh pa se tako rekoč izenaka. V letih 2000 - 2002 smo organizirali tečaje za inštruktorje, na katerih je izpit opravilo kar 30 kandidatov." je povedal Pirc in dodal, da trenutno vodi kotalkarski krožek v okviru tretje univerze Pharos v Luciji.

Nikakor se ne namerava 'prepustiti' letom. Na kotalkah je vsak dan, preprosto se jih ne more zasiti. Njegova samozavestna umet-

niška izvajanja na portoroški ploščadi ali na piranski elipsi velikokrat doživijo simpatičen odziv mimoidočih. Sam je vesel vsakega radovednega vprašanja, nesebično razkrije to ali ono kotalkarsko skrivnost. *"Na kotalkah se vselej giblješ v ritmu glasbe. Če ni druge glasbe, ti gibanje narekuje notranja glasba, torej ritem srca, ki je temelj vseh ritmov. Cilj vsakega kotalkarja je osvojiti čim več likov. Like, ki si jih že osvojil, na različne načine prepletaš med seboj. Veliko se naučiš o lastnem telesu, zlasti o delovanju mišičnih skupin."*

Zatrjuje, da "istrsko smučanje" ali "smučanje na nadmorski višini nič", kot sam hudo mušno imenuje kotalkanje, človeku prinaša veliko sprostitev, velik gibalni užitek. Toda preveč svobode je še vedno imelo svoje pasti. Na nevarnosti, ki na kotalkarje prežijo vsak trenutek, sam gleda z najstrožjimi očmi.

"Kotalkarskih veččin se lahko nauči vsakdo le sam, učitelj te lahko le usmerja. Prav zato je pri tem športu tako pomembna ustrezna varovalna oprema. Veliko kotalkarjev je preprosto brez vsega. To je lep šport, toda zelo, zelo nevaren. Pripovedujem iz lastnih izkušenj, saj sem se navkljub opremljenosti že večkrat poškodoval. Čelada, ščitniki za zapestja, kolence in kolena so nujna oprema vseh kotalkarjev. Kotalkarji se morajo na javnih površinah znati tudi dostojno obnašati. Na naših pločnikih in cestah je vse preveč objestnežev. Opozaranja na varnost in na kulturo obnašanja ni nikoli preveč," je prepričan Pirc.

Andrej Žnidarčič

**Portorož - Obala 14B, tel. 05/674-41-49
v centru Portoroža nasproti starega hotela Palace**

Menjalnica

**ODPRTO VSAK DAN OD 08. DO 19.
NEDELJA OD 08. DO 19.**

Vam 27. september kaj pove? Ta dan je razglašen za svetovni dan turizma, katerega letošnja osnovna tema je Turizem - gonilna sila zmanjševanja revščine, novih delovnih mest in socialne harmonije.

Nosilno tematiko je sicer opredelila Svetovna turistična organizacija, je pa zagotovo aktualna tudi za stanje in razvojne usmeritve slovenskega turizma.

V naši državi se v Svetovno turistično organizacijo vključuje Turistična zveza Slovenije - njen predsednik je dr. Marjan Rožič -, ki je tudi letos pripravila program vrste aktivnosti, kot denimo srečanje turističnih društev na Brdu pri Kranju, posvetovanje Turizem in vode..., s katerimi se trudi širiti zavest, kako velika razvojna možnost za Slovenijo je turizem, še posebej ob njenem vstopanju v Evropsko unijo. Turistična zveza Slovenije pa je seveda le krovna organizacija množice turističnih društev, ki so razvejana po vsej naši deželi. Tudi v naši občini jih je nekaj prav marljivih: turistično društvo v Fijesi s svojo Fieško nočjo poleti, društvo Škurša na vaseh, pa sečoveljsko, strunjansko, nenazadnje piransko turistično društvo. V Portorožu pa je turistično društvo po nekajletni evforiji s pustnim tednom, podeljevanjem turističnih osatov in vrtnic, turističnim plesom ob svetovnem drevu turizma itd., popolnoma umrlo. Najbolj turistični kraj v Sloveniji (ali vsaj v regiji), pa turizem nikogar (razen profesionalcev, ki se morajo po službeni dolžnosti, hočejo-nočejo, z njim ukvarjati, ker so za to plačani) ne zanima? Vsakogar zanima le toliko, kolikor mu nudi neposredno možnost za zaslužek. Vse drugo so prazne marnje, pravljice za šolarčke in naivneže - da se turizem tiče vseh, da smo turizem ljudje.

L.S.Z.

Moj pogled na zadnji referendum, na katerem smo se državljani lahko odločali o tem, ali naj bodo trgovine ob nedeljah odprte ali ne, najbrž odstopa od mnenja večine Portorožanov. Na volišču, kjer glasujem tudi sam, v Centru za korekcijo sluha in govora, denimo, je bil izid močno v prid odprtju. Seveda sem se zamislil, zakaj so Portorožani tako prepričani v nedeljsko delo v trgovinah.

Ali so že a priori prepričani v (ekonomsko?) pomembnost nedeljskega dela, so sami za delo ob nedeljah dobro plačani, mislijo, da je največja perspektiva Portoroža vikend turizem (ki potrebuje odprte trgovine), so lastniki oziroma delničarji "Najboljšega sosedu" ali drugih veletrgovskih verig (ki me neusmiljeno bombardirajo z reklamnimi publikacijami)...? Ali pa so že tako bogati in zaverovani v novo potrošniško družbo, katera jim nudi

- Temeljno gonilo kapitalizma je pohlep. (Laibach)

veličastno možnost nedeljskega nakupovanja, ko pač imajo čas zapravljati, kar so ob delovnikih zaslužili? Ali pa so glasovali za odprte trgovine v nedeljo samo zato, da (nekateri) ljudje ne bi hodili k nedeljskim mašam? Najbrž pa so še drugi razlogi, katere naj poiščejo sociologi.

Sam sem navijal za takšen referendumski izidi, kakršen je bil. Tudi zaradi portoroškega turizma. Prepričan sem, da v turističnem kraju gostilna in trgovina ob nedeljah ne smeta biti hkrati odprti! Za turistično gospodarstvo je zdaleč pomembnejša gostinska od trgovske dejavnosti, ki prvo predvsem dopolnjuje.

Je pa zame izid zadnjega referenduma tudi jasno sporočilo lastnikom kapitala: pošteno plačajte nedeljsko delo! Rezul-

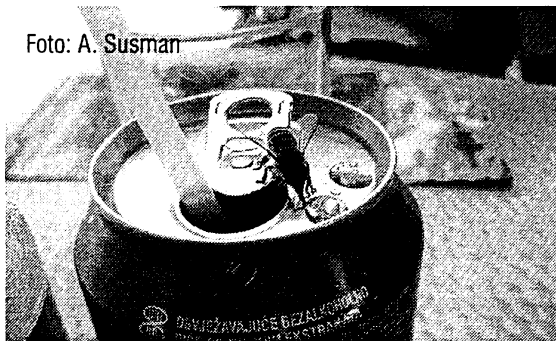
tat razumem tudi kot sporočilo kapitalu in liberalni (nesocialni) politiki, da se mora ustaviti v svojem pohlepu po večjem dobičku. Svoboda podjetništva da, vendar ne na hrbtu dru-

- Mentalno zdrav, nedeformiran sodobni človek ni nujno in po definiciji zasvojen z denarjem, potrošništvom in malikovanjem; pravilom, a je odprt za duhovno nadgradnjo, vendar mora država ustvariti primerne socialne klimatske razmere, ki bodo omogočale kakovostno življenje. Samo polne trgovine in multipleksi so za to premalo. (Laibach: možnosti sodobnega človeka)

gega. Pregovor pravi: denar je sveta vladar. Vladarje pa je treba omejiti, enako kot tudi pohlep kapitala. Drugače nas čaka suženjstvo nove dobe - odvisniki potrošniške družbe, ko bomo vsi "kobacajoči se knorčki". So še druge vrednote.

Mitja Jančar

Foto: A. Susman

Zbiranje ponudb za oddajo gostišča

Krajevna skupnost Portorož je ponovila javni razpis, s katerim zbira ponudbe za oddajo poslovnega prostora za gostinsko dejavnost v svoji stavbi v središču Portoroža.

Razpis je bil objavljen v Primorskih novicah, ki so izšle 26. septembra. Rok za oddajo ponudb je 13. oktober do 12. ure.

Avditorij tone

Od 5. do 10. oktobra bo naša občina ponovno gostila že 10. oglaševalski festival Nove Evrope, ki - zaradi sporov s portoroškim Avditorije - ni več Zlati boben ampak **Golden drum**. Pa tudi v Avditoriju, ki je predvsem zaradi te prireditve nad svojim poletnim prizoriščem zgradil drago pomično streho (ki pomična ni), več ni. Preselil se je na Bernardin. Enako kot je Avditorij zapustil tudi **Slovenski filmski festival**. Celo več: ta se je iz Portoroža celo preselil in se je pravkar zaključil v Celju. Nazadnje Avditorij zapušča še dosedanja direktorica. Potapljačoč se ladjo najprej zapustijo miši.

Sijaj, sijaj sončece

V Portorožu je bila prijetna, majhna prodajalna otroških oblačil s prijaznim imenom Sonček, del nekdanjega sistema M-Degro. Z razformacijo domačega Degroja so trgovine oblačil Mercatorjevega velesistema prešle pod okrilje Mercator-Modna hiša s sedežem v Mariboru in prav tam so sprejeli strateško odločitev, da portoroško trgovinico oblačil za malčke preoblikujejo v trgovino ženskih bluz in moških srjaj ter majic znane italijanske znamke. Dosedanjim strankam Sončka v tolažbo pa v Modni hiši obljublajo, da bodo za otroška oblačila v doglednem času (?) nekje v bližini poiskali novo lokacijo.

L.S.Z.

PORTOROŽANOV ZGODOVINARSKI KVIZ

Spoštovane bralke, spoštovani bralci!

S prvo jesensko številko Portorožana začenjamo z novostjo - s kvizom, ki ne bo namenjen samo zabavi, temveč resnemu (skupnemu) odkrivanju in spoznavanju predvsem neznane preteklosti področja, kjer živimo.

Pravila so zelo preprosta: vsakič bomo objavili staro sliko stavbe, pokrajine, dejavnosti, ljudi idr. z našega konca, vi pa boste poskušali prepoznati, za kaj gre. **Prvi trije klici na tel. številko 05/677-20-47, ki bodo podali ustrezno informacijo ali odgovor, bodo nagrajeni z brezplačno "naročnino" na Portorožana, to pomeni, da bomo tem bralcem celo leto domov zastoj pošiljali naš časopis.**

Vse informacije, ki jih bomo o dotični sliki z vašo pomočjo zbrali, bomo objavili v naslednji številki. Tako bodo vsem nam naši kraji - stari Portorož, Piran Lucija in drugi - in njihova okolica s svojimi ne več živimi dejavnostmi, ne več obstoječimi stavbami, s svojimi zgodbami, anekdotami, nekdanjim utripom življenja... bližji.

K sodelovanju prisrčno vabimo vse, ki hranite dragocene spomine na stare čase in tudi vse, ki si želite brskati po skrinjici polpretekle zgodovine našega območja.

Današnje vprašanje je:

Kje se je nahajala stavba s spodnje slike, čemu je služila, kako se je imenovala, kakšna je bila njena "usoda"?

Pripravila: Lea Kalc Furlanič

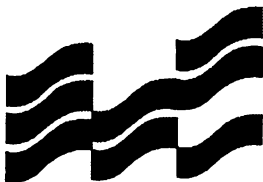
Kozmetika Jana Novak s.p.
Lepa cesta 1, 6320 Portorož

Nega obraza
Nega telesa
Ajurveda masaža
Klasična masaža
Tui-na masaža
Depilacija
Manikura
Pedikura
Infrardeča savna
Solarij
Refleksna masaža stopal

borzno posredniške družbe

- Ni vseeno, kako obračate vaš denar, da bo najbolj donosen.
- Zato ravnajte modro in poiščite nasvet strokovnjakov

PFC Interfin
Primorski Finančni Center Interfin

v Kopru, Pristaniška 12, tel.: 05/663-31-00

Številka/Numero 9* oktober 2003* letnik/anno XIII* Portorožan je vpisan v republiški register časopisov pod št. 990* izdajatelj in ustanovitelj: KRAJEVNA SKUPNOST PORTOROŽ /COMUNITA' LOCALE DI PORTOROSE* Naslov uredništva/ L'indirizzo della redazione: Obala 16, p.p. 46, 6320 PORTOROŽ/ Lungomare 16, 6320 PORTOROSE* UREDNIŠTVO/REDAZIONE: **Marko ZORMAN** (gl. in odg. urednik), **Mitja JANČAR**, **Rudi MRAZ**, **Vlasta IVANIČ-TURK**, **Nada KOZINA**, **Livija SIKUR ZORMAN**, **Cesarina SMREKAR*** urejanje: **Livija SIKUR ZORMAN*** računalniški prelom: **Edi ZADNIK** * tisk/stampa **PIGRAF, d.o.o. Izola** * izhaja: mesečno * naklada/tiratura 3.000*cena: 0 SIT. * Tel.uredništva: 05 674-09-47 ali 674-09-48* e-mail: ks.portoroz@amis.net * Internet: www.portorozan.tk * V TEJ ŠTEVILKI SO SODELOVALI ŠE/A QUESTO NUMERO HANNO COLLABORATO: **Marina ŽIGON**, **Andrej ŽNIDARČIČ**, **Sonja POŽAR**, **Dragica MEKIŠ**, **Mojmir KOVAČ**, **Stavko GABERC**, **Tadeja BIZJAK**, **Patrik VLAČIČ**, **Igor BIZJAN**, **Špela PAHOR**, **Alberto PUCER**, **Barbara DOBRILA**, **Jana NOVAK**, **Zora MUŽINIČ**, **Lea KALC FURLANIČ**, **Franc PRELC**, **Andrej SUSMAN** in še kdo.

V Avditoriju Portorož bosta v TEDNU OTROKA, v petek, 3. oktobra dve lutkovni predstavi: **Volk in kozlički** in **Racman** v izvedbi Kulturnega društva LUTKA, katerega mentorica je **Mimica Emeršič** (vstopnina 500 SIT).

TAKO SMO ŽIVELI...

Pod tem naslovom bi vam v Portorožanu radi predstavili spomine in življenjske zgodbe starih Pirančanov in tistih, ki so se sem priselili ter prebivalcev vasi v piranski občini. Zakaj? Ker bi radi spoznali zgodovino, kot jo vidijo in doživljajo ljudje sami skozi svoje izkušnje. In tudi zato, ker bi radi vzpostavili vezi s tistimi, ki so bili tu pred nami in se od njih učili. K sodelovanju ste povabljeni prav vsi. Prispevke lahko pošljete na naslov uredništva Portorožana (p.p. 46, 6320 Portorož), lahko pa pokličete mene osebno na št. 031 413 233, če želite, da vašo zgodbo zapišem.

Pred seboj imam zapiske, ki sem jih naredila pred več kot desetletjem, ko sem snemala pogovor s prijazno, zgovorno, zdaj že pokojno gospo, **Elso Koncilija** iz Pirana. Ni mi pripovedovala svoje življenjske zgodbe ali zgodbo svoje družine, pač pa spomine iz svojega otroštva pred letom 1945 in kasnejše. Njeni spomini zajemajo vse mogoče teme, ki bodo zagotovo zanimive tudi bralcem Portorožana.

Oče gospe Else se je v Piran priselil iz Trsta in se tu poročil. Rekli so mu »Il Tedesco«, čeprav je bil Slovenec. Imel je veliko znanja in je bil priden čevljar, zato družina ni nikoli živela v pomanjkanju. Za njeno mamo so ljudje rekli: »O ne, gospa Olga pa ni iz Pirana, je s *Kampolina*.« Vsak dan je njen oče hodil v *Cafe Nazionale* čitat časopise. V tej kavarnici so se zbirali socialisti in anarhisti. Teh slednjih je bilo malo. »Ampak«, pravi gospa Elza, »za delavce ni bilo važno, kaj si, da si le bil proti fašistom«.

»Piran je bil razdeljen na dva dela: Marsiano, Trg in Obalo, kjer so živeli bolj nobel ljudje ter na Pusterlo in Punto, kjer so bili kmetje in ribiči. Ti niso imeli veliko. Ribiči so leto za letom čakali na ciplje, od tega so živeli. Tudi kmetje, ki so živeli na *Kampolinu* in po hribu, niso imeli veliko. V Marsiani je živela kmečka družina Lujo. Ti so imeli ogromno vina. Imeli so osmice, ki so jim rekli spacio. Bile so zelo čiste. Rib je bilo ogromno. Vsak dan so jih prodajali na kamnitih mizah. Ogromno rib in zelenjave so prodali tudi v Trst. V mestu je bila tudi ribarnica, kjer je prodajal gospod Nico, pred njim pa njegov brat.«

Od urarja do notarja...

Za javni red in mir v mestu sta skrbela dva paznika, ki so se ju vsi bali, za čistočo v osmih javnih lokalih pa sanitarna inšpekcija.

V mestu so bili tudi: urar, pletilje, sladoledar, natakariji, slaščičarji, zidarji, krojači, šivilje, mornarji, kamnoseki, sprevodniki, čevljarji, solinarji, notar, advokat, gostilničarji, kavararji, bankir, taksist, zdravnik, kuharice, učitelji, farmacevt, fotografii...Urar je bil na Zelenjavnem trgu, na vogalu hiše, kjer je danes drogerija. Pletilji sta bili dve neporočeni sestri, ki sta živeli na začetku današnje Korpusove ulice in so ju vsi poznali. Vse ženske so znale plesti, a pletivo narejeno na »mašino« je bilo imenitnejše in lepše, zato sta imeli veliko naročil. Sladolead je prodajal gospod **Ravalico**. Zidarji so znali delati odlične fasade, tako »da so govorili o novi fasadi, četudi je bila stara dvajset let«, delali pa so noč in dan, da so lahko preživeli. Krojač je bil npr. gospod **Zenaro**, najboljši pa **Del Giudice**. Pirančani pa so v kamnolomu v Kanegri (danes je tam Hrvaška – op.ured.) delali apno.

Gostiln je bilo ogromno. Pirančani so imeli navado hoditi tja na toplo malico: ribice, vampe. *Znana gostilna, kjer so malicali, je bila »Pri Delfinu«*. Znana slaščičarna pa v lokalni, kjer je danes Žizola. »Unica« je bila tam, kjer je danes zlatarna Butuci, »bila je kot tržaška bonboniera«. V slaščičarni blizu muzeja in pri »La Cecerii« si lahko kupil »liquirizio«. »To so bili črni bonboni v koščkih ali v paličkah, shranjeni v dolgih, steklenih, zaprtih vazah. Kupili smo si jih za 5 centesimov. To smo imeli zelo radi.« Najboljše kremšnite pa je imela slaščičarna na Zelenjavnem trgu.

Najbolj znan fotograf je bil **Petener**. »Tja smo se hodili vsake toliko slikat. Jasno, niso imeli vsi toliko, da bi si to lahko privoščili. Ko je moral moj oče 1942 v Nemčijo, smo se šli slikat vsi skupaj, moral je imeti sliko, ker je šel stran. Družinske slike so bile tipične! Spominjam se: fotograf mi je dal eno rožico. Predolgo nas je postavljal v pozo in naš Mario se je medtem polulal, naša mama pa se je kislno smejala.«

Pravi gospodje so bili tisti natakariji, ki so delali na potniških ladjah. »Od daleč so poznali, če je gost, ki je vstopil, pravi gospod, pravi gentleman. Servirali so v belih rokavi-

cah! In kako so servirali ribo! To bi se lahko zdaj skrili!« Dobri natakariji so bili tudi v hotelih. »Solali se niso, poklica so se naučili od začeta - »de la gaveta«. Natakariji so moralni znati vse. Učili so se od mladih nog dalje, začeli so z dvanajstim, trinajstim leti.« Mornarji so si prizadevali, da bi dobili »matricolo«, »to je pomenilo, da so sposobni za plovo«. Najbolje je bilo dobiti službo pri družbah Lloyd triestino, Italia ali Adriatica. Pluli so dve, tri leta, potem so enako obdobje ostajali doma, njihove žene pa so jih čakale in skrbele za vse. Prisluzeni denar pa so hranile v nogavicah.

Bogati so bili tudi tisti, ki so imeli trgovino, na primer gospoda **Tamaro** in **Contento**, ki sta prodajala blago, pa urar **Fabbro** tudi, gospod **Rosso**, ki je imel banko in taksije in je prodajal še tobak. Imel je avtomobile - fiat in balila – pa še garaže v Marsiani. V današnjem zdravstvenem domu je živel najbolj znan advokat, gospod **Ventrella**. Nad njim je živel notar **Bartole**. V hiši z notranjim dvoriščem, nasproti sedanjega arhiva, so živeli »conti **Furgoni**, pa niso bili preveč bogati«. Zdravnika sta bila doktor **Contento** in **Pavani**. V palačah ob morju, tam, kjer je danes tudi pošta, so živeli »neki aviatičarji in komandanti«.

Pirančani so bili izredno delavni, pa tudi izredno čisti ljudje: »Če je paznik videl kakega otroka, da je vrgel papirček na tla, mu je navil ušesa. Da bi otroci čečkalali po zidu! Če te je kdo videl! Enkrat smo se otroci, ko je deževalo, pod velbom igrali z žogo. Ker je bilo sveže prepleskano, je prišla dol gospodinja doktorja **Parenzana**, da tega ne smemo. Pa nismo poslušali. Žoga je bila mokra in zid se je malo umazal... Doktor je zato poklical mojega očeta in oče je moral še enkrat preštrihat zid. Tako so bili natančni.«

Hiše so sproti popravljali: »Karkoli se je zrušilo, se je takoj popravilo. Leta 1945 je bil Piran bolj urejen kot zdaj. Če bi mi takrat imeli take stopnice, kot jih imamo sedaj, bi bila to velika sramota!« »Vse je bilo zglačano in na stopniških smo imeli tepihe.« Vsako leto pred Veliko nočjo so imeli navado prebarvati kuhinjo, kar je bilo seveda nujno, saj so bila ognjišča odprta. Ženske so vsak teden poribale tla in stopnice v hiši, na koncu pa tudi del ulice pred svojo hišo.

O družabnem življenju in drugih zanimivostih pa naslednjič!

(Po pripovedovanju gospe Else Koncilija zapisala Špela Pahor)

SEMERTJA PO PORTOROŽU

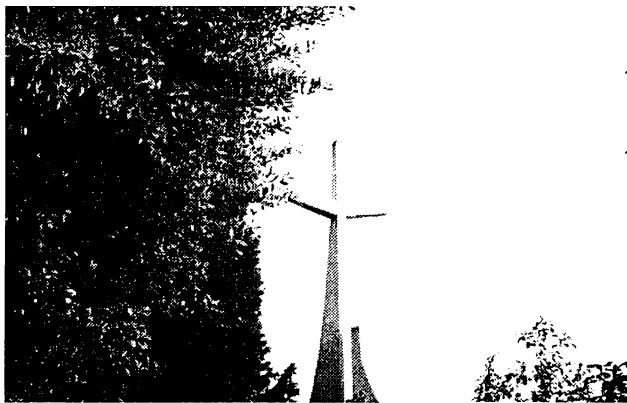
7. oktober - praznik rožnovenske Matere Božje

Sredi 16. stoletja so evropskim krščanskim deželam Turki predstavljali skrajno nevarnost: turška mornarica je že zasedla nekatere grške otoke. Papež Pij V. si je nekaj let neprestano prizadeval, da bi združil sprte krščanske vladarje, da bi sklenili zvezo zoper Turke in se učinkovito uprli njihovi premoči. Vodstvo ladjevja je prevzel odlični admiral, mladi plemič Janez Avstrijski. Pij V. je hotel prebuditi duhovne sile zaveznikov, zato je določil post in javne molitve, zlasti molitev rožnega venca. Papež je dal razdeliti rožne vence med vojake.

Dne 7. oktobra 1571 je bila nedelja. Tega dne so se člani bratovščin rožnega venca po vsem krščanskem svetu zbrali in v procesijah goreče molili rožni venec za zmago nad Turki. Prav tedaj se je razvnela slavna **bitka pri Lepantu**. V nobeni pomorski bitki do tistega časa ni bilo udeleženega toliko bojnega ladjevja. Na ladjah kristjanov so bili postavljeni križi. **Janez Avstrijski** je pred bitko prvi pokleknil pred križem in prisrčno prosil božje pomoči. Vsi vojaki na njegovih ladjah so sledili njegovemu zgledu. Kljub veliki premoči na strani Turkov so kristjani sijajno zmagali. Ta zmaga je imela odločilni pomen za nadaljnjo usodo Evrope.

Papež Pij V. je med bitko molil. Ob petih popoldne je sporočil: "Zmaga je dobljena." Zanj je zvedel po božjem navdihu. Zmago je vrhovni poveljnik Janez Avstrijski pozdravil kot Marijin odgovor na molitev rožnega venca. Beneški senat je dal napisati pod sliko, ki predstavlja bitko pri Lepantu: "Ne moč ne orožje ne poveljstvo - vse to nam ni pridobilo zmage, ampak jo je pridobila rožnovenska Marija."

Papež je iz hvaležnosti za znamenito zmago leta 1572 določil, naj se 7. oktobra praznuje spomin sv. Marije Zmagovalke. V litanije Matere Božje je dodal vzklik: "Pomoč kristjanov, prosí za nas." Naslednje leto je papež **Gregor XIII.** odredil, naj se ta praznik za

naprej imenuje praznik naše ljube Gospe rožnega venca in naj se praznuje na prvo nedeljo v oktobru, **sv. Pij X.** je odredil, naj se praznik vedno obhaja 7. oktobra. Danes ga obhajamo kot obvezni god, z njim pa hoče Cerkev poudariti pomen rožnega venca, čašačenje pa gre Materi Božji in po njej troedinemu Bogu. V

Sloveniji so rožnovenski Materi Božji posvečene tri župnijske in pet podružničnih cerkva.

Ena izmed teh cerkva in edina v koprski škofiji je naša - portoroška cerkev, ki je posvečena rožnovenski Materi Božji. Zato je razumljivo, da si je pomožni škof **Jurij Bizjak** rezerviral ta dan, tudi za nadaljnja leta, da ta praznik preživi v portoroški župniji.

Praznična sveta maša bo v nedeljo, 5. oktobra s pričetkom ob 18. uri. Maši sledi procesija, ki bo potekala za starim hotelom Palace do kipa Matere Božje ubogih na Koprski cesti, kjer bo spravna pobožnost s petimi litanijami Matere Božje.

K tej pobožnosti so povabljeni tudi sosednje župnije, saj je medsebojno druženje prijetno in koristno.

Papež **Janez Pavel II.** je 16.10. lani podpisal apostolsko pismo "Rosarium virginis Mariae" in hkrati razglasil leto rožnega venca od oktobra 2002 do oktobra 2003.

Franc Prelc

vir Družina, Torek, 23. septembra 2003

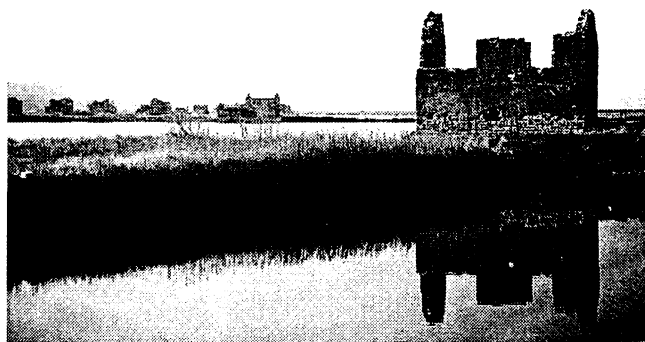
Soline, večni vir lepote

Popularni portoroški slikar **Janez Suhadolčan - Suhi** je pri vhodu na glavno plažo v Portorožu, ob robu trga pred restavracijo Paco pub, letošnje poletje uredil manjšo likovno galerijo, ki jo je krstil za **Steno slavnih**. Stena je kmalu gostila fotografske mojstrovine solinarskih motivov, ki sta jih posnela domačina **Olga Černe** in **Jadran Rusjan** ob pomoči članov **Foto kluba Portorož**. Za fotografirajo Olgo Černe je bila to prva večja razstava, medtem ko se je Jadran Rusjan tokrat predstavil domačemu občinstvu. Rusjan je namreč že razstavljal na Brju pri Ajdovščini, marca letos je fotografije predstavil tudi na koncertu glasbene skupine **Faraoni** v portoroškem Avditoriju (njegovi posnetki Sečoveljskih solin so bili kulisa koncertne predstave, Rusjanove fotografije pa so Faraoni uporabili tudi za svojo zgoščenko). In zakaj sta si tako Olga kot Jadran za fotografiranje izbrala soline?

"Soline so dragocene, kot je dragocena sol v vseh časih. Soline so tudi obraz minulih časov. Na solinah najdeš mir, tišino, ptice, sonce in izjemne naravne lepote," pravi gospa Černe. **Jadranu Rusjanu** pa so soline neizčrpen vir: "Kadarkoli jih obišeš najdeš kaj novega. Soline sem začel fotografirati zaradi interesa, kasneje pa zaradi potrebe po dokumentiranju spreminjanja tega prostora. Ker sem po poklicu biolog, sem z naravo zelo povezan in mislim, da se to s fotografiranjem vidi."

Barbara Dobrila

Foto: Olga Černe

Obvestilo

V torek, 14.10.2003, ob 17.00, bo v okviru Dneva odprtih vrat, v prostorih društva Faros, Fazanska ulica 1, Lucija, odprto predavanje dr. Mirane Malc in Erike Pajk dipl.biologinje: **STRES IN ZDRAVLJENJE Z ZDRAVILNIMI RASTLINAMI.**

Vljudno vabljeni članice, člani, občanke in občani, ki vas zanima naše delo. **Društvo Faros Univerza za tretje življenjsko obdobje.**

SEMERTJA PO PORTOROŽU

PRISRČNO IN SLOVESNO

Tradicionalno srečanje žensk, ki so preživele hude čase, ko so bile zaprte v nekdanjih nacifašističnih taboriščih in zaporih, je bilo tudi letos v portoroških hotelih Morje.

Dvajsetega septembra, ko so se nekdanje taboriščnice in zapornice spet srečale, je bilo v Portorožu prijetno in toplo vreme. Po portoroških pločnikih je bilo živahno. Posebej svečano pa je bilo v Hotelu Slovenija, kjer so kongresno dvorano James Cook še posebej uredili za svečanost.

Taboriščnice in zapornice nekdanjih zloglasnih nacifašističnih koncentracijskih taborišč in zaporov II. svetovne vojne so prišle od vsepovsod, iz Slovenije in zamejstva, tudi iz naših krajev: Portoroža, Lucije, Izole... Prišle so lepo napravljene, sijočih obrazov, toplih pogledov. Pristrčna so ta njihova srečanja, čeprav le one vedo, kako grenki so spomini, ki jih vežejo.

Slavnostni govornik je bil **Tone Polšak**, podpredsednik glavnega odbora ZZB NOB Slovenije. V nagovoru je poudaril, da v zloglasna taborišča in zapore ljudi niso pošiljali zaradi ateizma ali pripadnosti drugim verovanjem, pač pa zaradi organiziranega delovanja v odporu proti okupatorjem slovenske zemlje. To je treba poudarjati, ker se skuša resnica še dandanes izkrivljati. "Bodite klene in zdrave še naprej, saj ste živ spomenik, Slovencem v ponos!", je zbranim

rekel Tone Polšak. Svečani zbor so pozdravili tudi podžupana občin Piran in Kopra ter predsednica Sveta Krajevne skupnosti Portorož **Dragica Mekiš**, ki jih je pozdravila s sledečimi besedami: "Pred vami, spoštovane gospe in tovarišice imam hudo tremo, ki je izraz

globokega spoštovanja do vas, kakršno bi morali do vas imeti državniki sveta, ki ustvarjajo naš danes. Pa ni vedno tako. Zato je zelo pomembno, da vi - kljub obujanju najhujših tragedij vašega življenja in nikoli zacepljenih ran - pripovedujete in zapisujete, kar ste doživljale v mračnih letih druge svetovne vojne. V opomin človeštvu, da se kaj takega ne ponovi nikoli več! Vsaki posebej stiskam roko v želji da se drugo leto čile in dobre voljne ponovno vrnete v naš kraj." Svečanost je popestril bogat kulturni program, v katerem so se do solz nasmejali monokomediji **Čistilka Marija Toneta Partličiča**, ki jo je enkratno odigrala **Moja Partličič**.

Proslavo je odlično povezovala ena od taboriščnic, gospa **Valičeva**, ki je prisotnim prebrala tudi *Javno izjavo glavnega odbora ZZB in udeležencev NOB Slovenije* v zvezi z izjavami predsednika italijanske vlade in predsedujočega Evropski uniji **Silvija Berlusconi** o domnevno humani naravnosti fašizma in njegovega vodje ter državnega poglavarja fašistične Italije Mussolinija kar je zelo razburil tudi udeležence srečanja v Portorožu.

D.M.

Gospe Gizela Mahnič in Marija Uršič sta za Portorožana povedali: Lepo se je srečati s svojimi sotrpinkami. Nam je tudi v čast takšna proslava. Hudo je, ker vsako leto katera zmanjka, odide za vedno... Hudo je tudi, ko slišimo, da so nas v taborišča poslali "na dopust." Domove so nam požgali, lačne obupane in ponižane so nas spodili od svojih ognjišč! Gospa Gizela pa je priložnost izkoristila v upanju, da bo njeno sporočilo prišlo v prava ušesa. Predlaga namreč, da bi bila diabetična ambulanta v Luciji drugače organizirana. Zdaj vlada tam huda gneča; ljudje prihajajo že ob 5. uri zjutraj, da bi čimprej opravili, saj morajo pacienti sicer čakati tudi po več ur, kar je marsikomu naporno.

BALKANSKI GRILL SREDI SLOVENSKE NICE

Tako smo se veselili, ko je novi lastnik lokala Grill na začetku Portoroža spomladi odstranil star, zarjavel grill (najbrž namenjen za peko odojka, tipične portoroške kulinarične specialitete) izpred svojega lokala tik ob sprehajališču. Končno ena neslovenska atrakcija manj, smo si mislili. Vendar, glej ga zlomka! Novi lastnik očitno ni mogel preko svojih balkanskih korenin in duha (pa saj mu nihče uradno ni niti oporekal!) in je dal postaviti čisto novo, bleščečo "hišico" z grillom.

Tako, dragi gostje iz tujine: pridite v Portorož, kjer vas na enem mestu čaka ves svet v malem - od havajskih slamnatih streh do mehiških sombrero, balkanskih odojkov in še kaj, samo česa domačega skoraj ni!

Lea Kalc Furlanič

Nadaljevanje obnove javne razsvetljave

Občina Piran je septembra začela s sanacijo in obnovo javne razsvetljave v centru Portoroža in sicer v območju od skladišča soli (nasproti bivše upravne stavbe Droge) do križišča z ulico K Stari cesti.

Prvi del obnove razsvetljave na sredinski zelenici je bila opravljena pred novo hortikulturno ureditvijo, podjetje Felolux pa nadaljuje z obnovo javne razsvetljave na pločnikih obalne ceste ter območju proti glavnemu portoroškemu pomolu. Zaradi rekonstrukcije je seveda nujno občasno izklapljanje električnega toka, zato izvajalci krajane in obiskovalce Portoroža prosijo za strpnost.

L.S.Z.

Ponoči pazite, da se ne spotaknete!

Mozaiki starega Pirana

Velikokrat pravimo, da je Piran mesto kulture in umetnosti. Piran so njegove starodavne zgradbe in ulice, pa njegov mandrač poln čolnov in čolničev, je vonj in smrad po morju, so njegove številne cerkvice in gostilnice, so golobi in redko zelenje, predvsem pa so ljudje, ki v Piranu živijo ali ga obiskujejo in dajejo mestu srce, "feeling", bi rekla današnja mladina, ki ji postaja angleški jezik vse bolj domač. Na delček poznopoletnega piranskega mozaika smo naleteli na kamniti klopki na Tartinijevem trgu, kjer se je na soncu grela stalna družina brezdomcev in njihovih prijateljev. Prijazno so privolili, da jih slikamo za Portorožana. Od leve k desni so: Mirjan Džehverović doma iz piranske občine, Andraž Žvab iz Kranja, Nevenka Mitič iz Pirana, Štefan Boštjančič iz Ilirske Bistrice in Albert Varušak iz naše občine. Vsi, razen Mirjana in Štefana, ki sta rekla, da sta brezdomca, so sebe opredelili za umetniške duše. Pirančani jih najpogostejše srečujejo v bližini kavarne galerije Tartini ali na piranski tržnici. Veselijo se vsakega, ki se z njimi zaplete v pogovor, še posebej pa jih razveseli, če jih je kdo voljan počastiti s kozarčkom (ali še rajši s steklenico) vina ali piva. Amorjeva puščica pa je tokrat zadela Nevenko in Andraža, ki je svoji izvoljenki pred našim objektivom galantno podaril rdečo vrtnico. Ljubezni v starodavnem mestu ima vselej pridih romantike, mar ne?!

V.K.

Oprane glave

Zdi se, da naša civilizacija zahaja. Kar je bilo včasih dobro, lepo in prav, danes ni več. Umetnost antične Grčije je bila več kot dva tisoč let zgled. Današnji umetniki se ponašajo z uničevanjem starih umetnin, ne iščejo lepote in je tudi ne ustvarjajo.

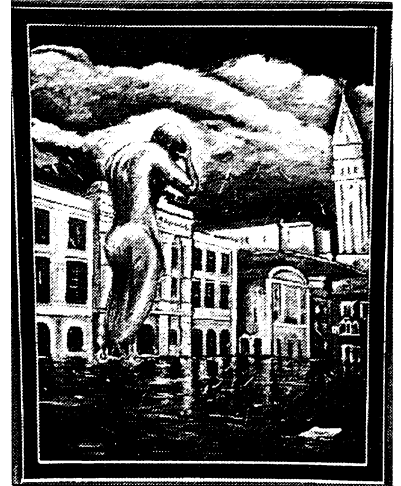
Deset božjih zapovedi smo pozabili in tudi rimsko pravo se ne obnese več. Preveč se je razraslo. Zakoni so ustvarili labirint, v katerem se lahko skrrije vsak hudodelec.

Spridila se je ekonomija. Beseda izhaja iz grške oikos in pomeni okolje, pomenila naj bi gospodarjenje v okolju. Današnja ekonomija uničuje okolje.

Tudi politika je zabredla. Stari Grki so jo razumeli kot državniško modrost. Danes je politikov veliko več in zelo so glasni. Političnih razprtij pa je vse več in ni jim videti konca.

Na letošnjem mednarodnem likovnem Ex tempore v Piranu je bil nagrajen slikar iz Umaga. Piranski izobraženec (!) je bil nejevoljen: "A sedaj jim bomo pa še nagrade dajali, onim tam čez mejo!"

Kaj pa je ta slikar iz Umaga kriv za norosti politikov? Umetnost vendar ne pozna meja! Kot jih ne poznajo ptice na nebu in ribe v vodi. Biti omejen pomeni, biti neumen, mar ne?

Eden od motivov Pirana, razstavljenih na Tartinijevem trgu ob letošnjem Ex-tempore.

Valovi po naročilu

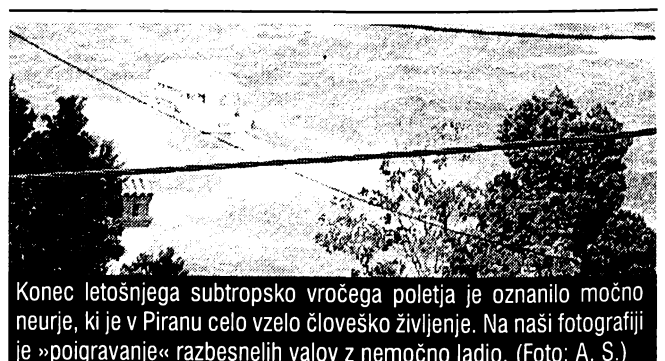
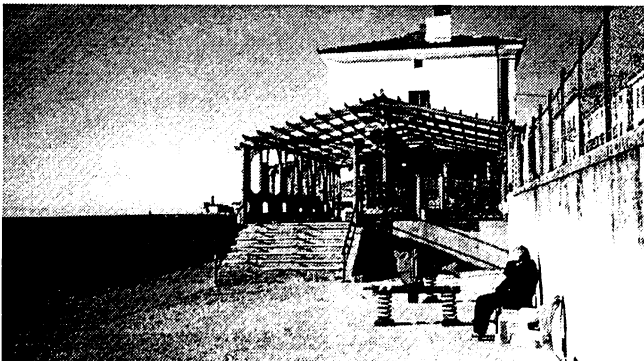
Lepo je bilo to poletje preživeti na ljubkem malem kopališču na začetku Pirana. Uradno to ni kopališče, ker nima sanitarij in drugih predpisanih pogojev. Imelo pa je Marjana, fanta iz gostišča Pri Mari čez cesto. Marjan je prodajal sladoled in osvežilno pijačo, vse krepko cenejše kot drugje. Dobil si tudi senčnik in ležalnik. Vso površino je Marjan večkrat na dan počistil. Ko so gostje odkrili ta kotichek, so ostali na njem vse počitnice. Tudi vzgojitelji s skupinami otrok so prihajali. Marjan se je rad pogovarjal z gosti. Za otroke je naročil valove: res, s poveljnikom turistične ladje se je zmenil, da na svoji poti zapluje bliže

k obali. Ladja je vzvalovila morje, da je pljusnilo na obalo in s tem razveselilo otroke.

Marjan je žalosten zaradi pomola na kopališču. Je prava ruševina, pa ni kulturna in ni spomeniško zaščiten. Kako lepo bi bilo, ko bi ga tisti, ki bi lahko, drugo leto obnovili!

Te jesenske dni so kopališče zasedli gradbeniki, ki obnavljajo strmo pot na Mogoron. Jim bo ostalo kaj malte in bodo z njo polepšali pomol?

Nada Kozina

Konec letošnjega subtropsko vročega poletja je oznanilo močno neurje, ki je v Piranu celo vzelo človeško življenje. Na naši fotografiji je »poigravanje« razbesnelih valov z nemočno ladjo. (Foto: A. S.)

MATURANTI NA SPREJEMU

Na sliki so maturanti srednjih šol občine Piran, ki so se 22. septembra v Tartinijevem gledališču udeležili sprejema za dijake, ki so v šol. letu 2002/ 03 opravili maturo oz. zaključni izpit z odličnim uspehom. Z županjo **Vojko Štular** so uspešne dijakinje in dijaki, navedeni po abecednem seznamu: **Snježana Brnjak, Eva Degan, Dean Delgiusto, Manuel Dessardo, Sandra Dodig, Ana Drevenšek, Mario Galič, Sara Habjan, Jan Ivančič Kleva, Luca Jereb, Veronika Koren, Karen Krajnik, Andrej Kramar, Nina Likar, Nikola Molnar, Katja Petruša, Vladimir Radulovič, Amir Ramševski, Uroš Stanič, Gregor Vlačić, Rudolf Zupan in Sara Žigon.**

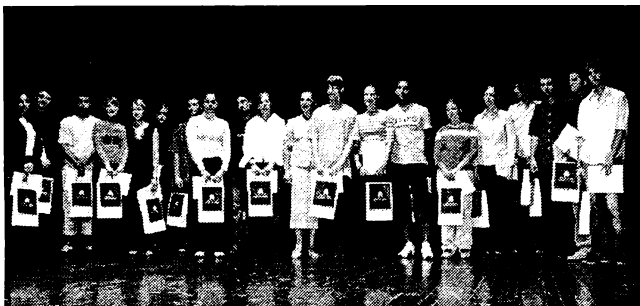
Na četrtem sprejemu županov obalnih občin Izole, mestne občine Koper in občine Piran so povabili 103 dijakke, ki so se šolali na desetih srednjih šolah obalnih občin. Sprejema so se udeležili, poleg dijakov, tudi njihovi profesorji, starši in prijatelji.

V uradnem delu je po zvočnem posnetku pesmi *Gaudeamus igitur* sledil nagovor gostiteljice, županje **Vojke Štular**, nato so dijakom podelili poleg priznanj še knjižno darilo. Tako je izolska županja Breda Pečan podelila dvaindvajset priznanj, koprski podžupan **Alberto Scherjani** je čestital devetindesetim dijakom, piranska županja pa je segla v roko devetnajstim – toliko se jih je iz piranskih šol udeležilo slovesne podelitve - od dvaindvajsetih dijakov, ki so bili povabljeni na sprejem iz piranske občine.

Povezovalka prireditve **Nataša Benčič Posega** je želela, med drugim zvedeti, če se bodo bodoči študentje po končanem šolanju vrnili domov. Vsi vprašani so odgovorili pritrdilno, saj so naši kraji zanje najlepši na svetu. Sodelovala je tudi portoroška pevka **Anika Horvat**.

Svečanemu delu je sledil neuradni, kjer so se vsi povabljeni preselili na teraso bližnje kavarne, kjer so bodoči »bruci« nadaljevali sproščen pogovor, med drugim tudi o bodočem študentskem življenju.

M.G.

Sporočilo Društva Obzorje Piran:

Ko presežemo samozagledanost, se v nas odpre sočutje do drugega, zavest, da ob neumrljivi rani sveta nismo popolnoma sami. Da z drugimi, ki odsevajo podobno bleščico umiranja, lahko podelimo samotni smehljaj.

Društvo Obzorje Piran nudi svetovanje vsem ljudem v duševni stiski. Na osebni razgovor se lahko prijavite vsak delovnik od 10. do 14. ure. Tel.: 041/954-769.

STOLNICA OBNOVLJENA ŠELE ČEZ PET LET?

Piranska stolnica je zaprta že dobro leto, saj kot veste v njej potekajo temeljita obnovitvena dela. V letošnjem letu bo dokončana najzahtevnejša faza, statična sanacija. Trenutno poteka vbrzganje posebne cementne mase - porabljen je je bilo približno trideset ton - v nosilne zidove severne strani in pročelje, kar predstavlja približno tretjino celotne cerkvene stavbe.

Težko si predstavljamo, kako obsežen in drag je ta nujni poseg, saj ga na prvi pogled skoraj ni videti, vendar pa so letos za obnovo porabili že 30 milijonov tolarjev. Polovico potrebnega denarja za obnovo stolne cerkve prispeva državni proračun, piranska župnija, kot lastnik cerkve, pa mora zagotoviti drugo polovico iz različnih virov: občinskega proračuna, organiziranja dobredelnih prireditev in donacije posameznikov. Skupna vrednost naložbe - gradbenih in restavratorskih del - bo po sedanjih ocenah krepko preseгла 100 milijonov sit! Glede na dinamiko pritekanja denarja, se bo ponovno odprtje sv. Jurija predvidoma zavleklo po letu 2008.

Poleg zahtevne obnove stolne cerkve potekajo hkrati še neodložljiva gradbena in restavratorska dela na dveh cerkvah v Piranu. V cerkvi sv. Roka so že obnovili streho in fasado, nadaljuje se še z restavratorskimi deli v

notranjosti cerkve, ki bodo zaključena do začetka letošnje zime, s čemer ji bo povrnjen prvotni baročni videz. Neodložljivi so bili tudi posegi v cerkvi **Marije Tolažnice**, saj je bila zaradi dotrajnosti starih zidov in zamakanja ogrožena stabilnost stavbe. Zahtevna statična sanacija, pri kateri je bilo v zidove injektirane 15 ton posebne cementne mase, sicer še ni popolnoma dokončana, ker so bila dela

med turistično sezono prekinjena. Ostrešje in kritina pa sta že zamenjana. Gradbena dela bodo v nekaj mesecih končana, medtem ko bo za restavratorska dela v notranjosti cerkve potrebnih več let, saj izjemni baročni interier zahteva veliko pazljivega dela, kar že samo po sebi pomeni višje stroške.

Če se vam je porodilo (morda tudi umestno) vprašanje, zakaj se vsa sredstva za cerkveno prenovo ne združijo za obnovo stolnice, naj pojasnimo, da so državne dotacije vezane na določen prijavljen projekt in jih ni mogoče prerazporejati ali preusmerjati v drugo naložbo, četudi bi bila nujnejša.

Zora Mužinič

SLIKOVITOST PIRANA NA RAZSTAVI PIRANSKO OBZIDJE

Kolikokrat smo se sprehajali po Piranu pa nismo opazili marsičesa, kar smo lahko videli na razstavi del udeležencev likovne in keramičnih delavnic na sedežu Italijanske skupnosti Giuseppe Tartini v Piranu letošnjega septembra.

Razstavo, ki sta jo pripravili likovna skupina pod vodstvom Liliane Štibanov in ustvarjalci keramičnih delavnic pod mentorstvom Apolonije Krejačič, so odprli 4. septembra, v času piranskega ex-tempore. V svojih likovnih delih so nam slikovitost Pirana predstavili: Aurora Birsca, Bruno Bonin, Mihaela Božeglav, Jasna Bušič, Marija Perezca, Francesco Rosso, Lidija Simčič,

Nelly Sluga, Renata Vuk in Wilma Zacchigna. Umetnine iz keramike, ki so ponazarjale motive piranskega obzidja, pa so predstavile udeležence te delavnice v hiši Tartini: **Marija Alaibegovič, Metka Aollonio, Dragica Bončina-Bolanča, Loredana Čendak, Sapana Gandharb, Tanja Krstov, Mirjana Milotič, Iva Pahtev, Sasikala Perumal, Laurence Rousse, Mirela Sharan, Bojana Škrokov, Laura Vianello in Marjeta Vruc.**

Predstavile so se tudi dijakinje piranske gimnazije, ki obiskujejo keramično delavnico v okviru obveznih izbirnih vsebin: **Valentina Bradaš, Maša Pevc, Kristina Perger, Andreja Sedlar in Sara Žigon.** Delavnico na Gimnaziji Piran uspešno vodi že deset let mentorica **Apolonija Krejačič**, ki sama veliko ustvarja na tem umetniškem področju, za katerega se je tudi izpopolnjevala v tujini.

V času, ko Piran preplavijo priznani likovni umetniki, udeleženci ex-tempore, v Tartinijevi hiši že vrsto let pripravljajo srečanje z znanimi keramičarji. Umetniki vodijo delavnice na Tartinijevem trgu, tako da jih mimoidoči lahko opazujejo pri delu in jih obenem lahko posnemajo. Letos je Italijanska skupnost iz Pirana povabila umetnika **Umberto Rivo** iz Vicenze, ki je na otvoritvi povedal, da so razstavljeni dela odraz ustvarjalnosti duha. Ob otvoritvi razstave sta prisotne navdušila glasbenika iz Trsta violinist **Alessandro Simonetto** in harmonikar **Roberto Daris**, ki sta izvedla nekaj skladb na temo ciganske glasbe.

Snovalci in udeleženci delavnic bodo z delom nadaljevali, saj bodo njihove naslednje umetnine na temo Jesensko sadje razstavljene predvidoma v mesecu decembru. Takrat bo tudi prodajna razstava, kjer bo med drugimi razstavljen tudi nakit.

(M.G)

Utrinki iz razstave Zaradi zanimanja za razstavo je čas ogledov podaljšan še v mesec oktober, in sicer si jo lahko ogledate ob delovnih urah od 8.00 do 15.00 ure in od 17.00 do 18.00 ure.

Motivacijska hiša

Športno kulturno izobraževalno društvo "Jaz sem Najboljši" iz Portoroža predstavlja projekt z naslovom "Motivacijska hiša". V prostorih piranskega Epicentra, kjer bo projekt potekal, se bo dogajalo marsikaj zanimivega. Tekli bodo programi: Učimo se učiti, Na odru življenja, Žonglerstvo...

Nekoč je neki pameten rekel: "Naredimo takšno šolo, da jo bodo učenci, ko jo bodo zapuščali ljubili vsaj toliko kot takrat, ko so vanjo vstopali!"

Dandanes se vse dogaja prehitro. Tudi šola je za marsikoga prehitra in preobširna: obsežni programi in (pre)zahtevne vsebine posiljujejo učitelje in učence. Nihče se ne meni, kaj o takšni šoli mislijo učitelji, da bi za mnenje vprašali učence pa še pomislijo ne... Učitelji se trudijo, a vselej se ne izide, kot bi si želeli. Mnogi otroci takšnega divjega ritma ne zmorejo, zaostajajo... Tako se začne začaran krog.

Kaj je motivacijska hiša?

V njej se bodo mladi učili učiti se. Skupaj bodo načrtovali svojo prihodnost, se učili postavljati cilje in prioritete v življenju. Učili se bodo javnega nastopanja, pisanja časopisnih člankov, imeli bodo radijsko oddajo. Poizkusili se bodo celo v žonglerstvu. Žongliranje namreč pomaga pri koncentraciji in vztrajnosti. V svoj krog bodo povabili tudi starše in druge, ki jim bodo pomagali pri tem njihovem učenju in spoznavanju življenja. Skupaj bodo ugotovili, zakaj je šola pomembna in potrebna. Mnogi trdijo, da se sodobnost čas, ki ga zaznamuje izguba vrednot. Preveč je mladostnikov, ki jim je najpomembnejše, da se za konec tedna napijejo, stepejo, kaj razbijejo, veliko kričijo in ropotajo z motorji. Veliko si jih ne predstavlja svoje prihodnosti, brezciljno tava in išče smisel življenja. V času, ko imajo že 9 letniki policijsko karto- teko, ko že osnovnošolci kadajo, pijejo in uživajo mamila, je potrebno otrokom nuditi čim več priložnosti, da bi našli svoj smisel in prave vrednote, da bi ugotovili, da je šola lahko tudi zanimiva in zabavna.

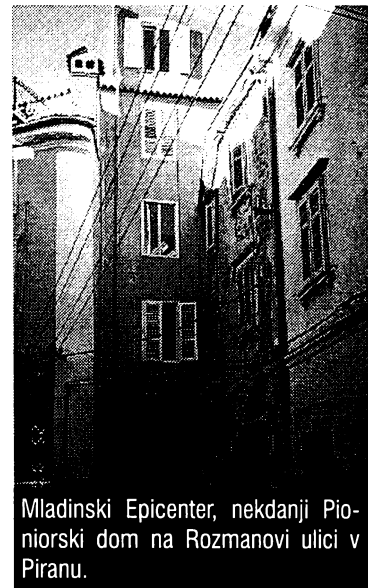
Motivacijska hiša pričinja delovati v oktobru. Za informacije pokličite 041 72 42 62.

Šola s ŠKIDom je več kot le šola, je šola življenja.

Publikacija o naših krajih

Piranski Mladinski Epicenter in Unesco klub Piran vabita, da se pridružite njihovem projektu, ki so mu dali naslov Moja domačija skrivnosti šepeta. Pripravili bodo publikacijo literarnih prispevkov o naših krajih (občini) in to v vseh maternih jezikih piranskih občanov. Obogatiti jo nameravajo tudi s fotografijami in otroškimi risbami. Kogar zanima naj se oglasi v Mladinskem Epicentru v Piranu (stari Pionirski dom) na Rozmanovi ulici.

Več o projektu lahko preberete na www.epicenter.piran.si.

Mladinski Epicenter, nekdanji Pionirski dom na Rozmanovi ulici v Piranu.

Onemeli Tartini

Svetovni glasbeni dnevi, festival sodobne glasbe, so se letos odvijali tudi v Piranu, rojstnem kraju slavnega violinskega virtuozu Giuseppa Tartinija. V okviru festivala je bila v Minoritskem samostanu sv. Frančiška tudi fotografska razstava z naslovom "Piran v violinskem pristanu". Fotografski mojster Ubald Trnkoczy in književnik Vinko Möderndorf sta podobo nove Tartinijeve violine, ki sta jo ustvarila oblikovalec Oskar Kogoj iz Mirna pri Gorici in goslar Vilim Demšar iz Ljubljane, vtakala vsak na svoj umetniški način v svet mojstrovega rojstnega kraja.

Obletnice Tartinijevega rojstnega dne se v Piranu spomnimo vsako leto. Avditorij in italijanska skupnost imata Tartinija v svojem železnem programu; prirejata koncerte, predavanja in delavnice. **Glasbeni atelje Tartini** iz Ljubljane organizira vsako leto mojstrske tečaje za mlade glasbene talente, dva med njimi pa vodita v Piranu **Tartinijev festival**.

Na malce žalosten način so Tartinijevo rojstvo (8. april) proslavili piranski šolarji - ravno na ta dan so jih "vzgojitelji" poslali čistit **Tartinijev trg**. Violinskega mojstra bi mnogo bolj razveselili, če bi mu na (čistem) trgu kaj zaigrali. Tudi med obiskovalci večernega koncerta tistega dne ni bilo videti mladih.

Pred dnevi so obiskali Piran dijaki prvega letnika vzgojiteljske šole iz Ljubljane. Pirančanka (pred leti tudi sama vzgojiteljica v vrtcu) **Natalija Planinc** je prevzela nalogo turističnega vodnika. Želela je mladim Ljubljčanom zavrteti Tartinijevega **Vražjega** (ali **Vragovega**, kot so nazadnje ugotovili prevajalci iz italijanščine) trilčka. Iskala je zgoščenko s **Tartinijevo skladbo** po Piranu, pa je ni našla - ne na Turistično informativnem centru ne v knjigarni, v nobeni trgovini, turistični agenciji in hotelski recepciji je niso imeli. Zvedela je, da jo imajo v **Tartinijevi sobi**, a je bila zaprta, ker je zbolel skrbnik. Natalija si je zgoščenko sposodila od prijateljice.

Čudno, da v Piranu nimamo zgoščenke s Tartinijevo glasbo, spominka, ki zagotovo na najboljši način predstavlja največjo piransko znamenitost - Tartinija. Danes, ko toliko govo-

rimo o kulturni dediščini in kulturnem turizmu, ko imamo razvojne strategije, ko se bližamo evropski skupnosti, danes, ko uvažamo toliko potrošnih dobrin - obleke, tehniko, hrano, kozmetiko, čistila, zgoščenke... Da, tudi te -

venदार ne s Tartinijevo glasbo.

Resda je v Piranu **Tartinijeva hiša** in v njej spominska soba, imamo njegovo violino in knjige, posmrtno masko in pisma. V župnijskem arhivu je zaznamovan njegov krst, v mestnem arhivu sta njegova zapuščina in knjiga o inventarju, v piranskem muzeju je družinsko pohištvo, v cerkvi **sv. Frančiška** je družinska grobnica. Imamo knjigo o njem, spomenik, kipce, medalje, značke, poštno znamko... Imamo muzikološke zbornike, monografijo rojstne hiše, mladinski

roman in film o njem. Po Tartiniju so imenovani skupnost Italijanov, vila, trg, gledališče, radio, kavarna, picerija, gostilna in hotel. Tartini je v turističnih vodnikih Pirana in v hotelskih prospektih.

Kaj vse imamo! Sedaj pa naj še njegovo glasbo poslušamo?

Poudarek je na **IMAMO**. Njegove glasbe pa **NE POZNAMO**. A Tartini je zaslovel z glasbo, ne s peko pic ali čiščenjem trga. Tartini ni hotelska soba, ni samo za tužce. Domačini obračamo hrbet Tartiniju kot glasbeniku. Naša ušesa so preveč kosmata za njegovo glasbo. Navadila so se električnega hrupa iz diskotek in jodlanja s pijanskih veselic, glasbe iz črnih naselij, zakajenih gostiln in indijanskih šotorišč. Ta glasba je del kulture tamkajšnje družbe, spremlja njeno delovanje, čustvovanje in dožemanje sveta. Tehnika nam je prinesla to glasbo in preglasila našo, ki je del naše kulture. Ni pa prevzela njene vloge, ni se zila z našo kulturo. Ne vemo, ob kakšni priložnosti so ljudje poslušali glasbo, ki nas spremlja ob nakupovanju v trgovini, v kavarni, v šolah, na trgu. Morda njih spodbuja pri lovu ali pri snubljenju, je prošnja za dež ali pozdravlja luno. Ob tuji glasbi nismo več mi. Izgubljamo svoje bistvo. Nismo niti tisti, katerih glasbo poslušamo.

Nada Kozina

Post scriptum:

Pred nekaj dnevi si je Turistično informativni center v Piranu priskrbel zgoščenko s Tartinijevo glasbo.

"ŽE 10 LET ODPIRAMO OKNO V SVET"

Desetletje nove Gimnazije Piran

Gimnazija Piran letos praznuje 10-letnico ponovnega odprtja svojih vrat. Praznični podaljšani teden bo trajal od 13. do 22. oktobra na različnih prizoriščih. V tem času se bodo zvrstile številne kulturne, družabne in športne prireditve: razstava likovnih, fotografskih, keramičnih in drugih izdelkov piranskih gimnazijcev, razstava literarnih glasil Školjka v piranski Mestni knjižnici, medrazredna tekmovanja v košarki, odbojki in nogometu, piranske ulice bo popestril popoldanski mimohod letošnjih dijakinj in dijakov, prav tako pa bodo slišani in videni ob koncertu gimnazijskih skupin, ki naj bi bil predvidoma 17. oktobra v Piranu. Teden gimnazije se bo zaključil z osrednjo priredit-

vijo "Drzni si biti piranski gimnazijec" v Gledališču Tartini.

Vse prireditve bodo brezplačne. Vljudno ste vabljeni, da z generacijo tokratnih gimnazijcev v Piranu odprete okna tudi vi!

KAJ PA ŠIRJENJE LETALIŠKE STEZE?

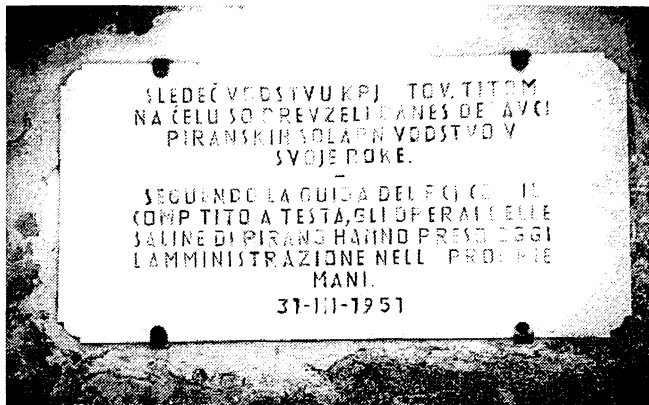
O Piranskih solinah je bilo napisanega že veliko, navadno v samih superlativih ko se govori o pomenu tega prostora kot dragocene naravne in kulturne dediščine. Del solin - Strunjan, Lera - še zmeraj deluje in se predvideva, da bodo tudi v prihodnje namenjene pretežno pridobivanju morske soli, s katero se ukvarja Mobitelovo podjetje Soline (letošnje poletje je bila z njim podpisana koncesijska pogodba).

Drugače je z južnim predelom **Sečoveljskih solin**, opuščenim bazenom **Fontanigge**, v katerem se nahaja tudi **Muzej solinarstva**, kate-rega obišče letno do 15 tisoč ljudi. Ta predel že leta nezadržno propada (delovanje narave pač pušča svoje sledove - podiranje bregov, solinarskih hišic - človeške roke, ki bi vse to sproti popravljala, pa ni). Zdi se, kot bi bilo to območje popolnoma neobvladljivo. Študija mednarodnega projekta **Phare Ecos ouverture All About Salt (ALAS)** pa ponuja rešitev - vrnitev solinarske dejavnosti tudi v Fontanigge! Edino solinarstvo lahko zagotavlja ohranitev kulturne dediščine solin! Preprosto rečeno: delovanju narave se lahko upre le človek, ki se mora vrniti v Fontanigge. "Solinarska dejavnost - o tem pač ni dvoma - je sestavni del tega prostora in v njem ne more biti moteča. Bolj problematičen je vnos novih dejavnosti," sta zapisali **Eda Benčič Mohar** s piranske območne enote **Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije** in **Zora Žagar** iz **Pomorskega muzeja Sergej Mašera** v Piranu (glej v *Delovi prilogi Znanost 11. avg. 2003: Piranske soline včeraj, danes, jutri; Turisti bi lahko sami želi sol*).

Na njuno pisanje se je odzval doc. dr. **Peter Trontelj** z **Biotehnične fakultete v Ljubljani**, ki vrnitvi človeka v opuščene **Fontanigge** odločno nasprotuje. Po njegovem ne gre pozabiti, "da je ta prostor, rečno delto oblikovala reka **Dragonja**. Torej bi njej morali dati proste roke pri prihodnjem oblikovanju prostora." Celo več, po njegovem mnenju bi tudi Muzej solinarstva moral zapustiti Fontanigge in se preseliti v Strunjanske soline, ker na današnjem mestu ogroža gnezdišča ptic in rastišča slanuš. Nove dejavnosti, ki jih omenjata v svojem članku **Benčič Moharjeva** in **Žagarjeva** (muzejska, pedagoška, raziskovalna ter umetnostna dejavnost, zdraviliški in mehke oblike turizma, marikultura), bi "povečale motnje v najbolj občutljivem in naravovarstveno najbolj dragocenem delu solin." Avtorici, ki sta se takoj odzvali, pa sta **Tronteljeve** trditve opredelili kot "laične in zavajajoče". Res je sicer, da je reka **Dragonja** najprej oblikovala močvirnato ravnico, ki je človeku omogočila ureditev solin, vendar pa danes ta prostor varujemo kot soline, kjer se neločljivo prepletajo kulturna in naravna dediščina. Zavračata tudi trditve, da bi bila sedanja lokacija solinarskega muzeja strokovna napaka. Nasprotno, muzej bi bil tujek v **Strunjanskih solinah**, ki so bile podvržene moderniziranju. Najprimernejše mesto za muzej so prav **Fontanigge**, ki so "še edino preobnavljanje o Starih Piranskih solinah".

Zanimivo je prebirati polemike strokovnjakov, ki se sicer vsi strinjajo, da je treba prostor opuščenih solin v največji mogoči meri

zaščititi, razlike med njimi pa laik najde (v bistvenih) odtentkih. Na eni strani je stališče zmerne zaščite, ki zagovarja vrnitev človeka v Fontanigge, medtem ko radikalno stališče predlaga, naj se človek umakne in prepusti naravi popolnoma prosto pot! Običajnemu človeku se zdi, kot bi se strokovnjaki kregali za oslovo senco in se previdno, kot

Sledeč vodstvu KPJ s tov. Titom na čelu so prevzeli danes delavci piranskih solarn »vodstvo v svoje roke«, takšen revolucionarni, danes že obledeli napis v slovenskem in italijanskem jeziku lahko preberemo še danes na objektu na Leri, postavili pa so ga 31. 3. 1951.

mačka okoli vrele kaše, izogibali poimenovati pravi problem. Nihče namreč ne pove, kaj ta vreča kaša je: grozeče podaljšanje letališke steze, ki jo v en rog zagovarja celotna lokalna (in žal tudi državna) politika, turistično gospodarstvo, močan gradbeni lobby in še (marsikdo). Kot bi se poklicni naravovarstveniki ne upali jasno in glasno povedati, kaj je ali ni za ta prostor primerno, kaj bodo (ali ne bodo) dopustili! Kdo mislijo, bo namesto njih ustavil za zdaj "prevladujoči način razmišljanja o razvoju turizma, ki ostaja osredotočen na "klasično" ponudbo" - gradnjo hotelov, marin, zabaviščnih parkov in vsega kar sodi zraven in kar za sabo pušča pravo opustošenje!

Livija Sikur Zorman

Viri:

- *Turisti bi lahko sami želi sol (Znanost str. 14, 11.8.2003)*
- *Piranske soline jutri, (Znanost, 8.9.2003)*
- *V soline se mora vrniti človek (Znanost, 22.9.2003)*

Na Formi vivi nastajajo nove skulpture

Portoroška Forma viva na Seči je kiparska manifestacija z najdaljšim neprekinjenim delovanjem bienalnega značaja v Evropi (leta 2001 je praznovala štiridesetletnico). Na letošnjem enomesečnem simpoziju iz istrskega kanfanarskega kamna ustvarjajo trije povabljeni in uveljavljeni likovniki iz treh držav, Kube, Nemčije in Slovenije. Trije novi javni spomeniki bodo tako obogatili že obstoječo zbirko skulptur na prostem na seškem polotoku. Nova pa je ideja generalnega sponzorja simpozija, Mobitela, o postavitvi enega kipa v krajinski park Sečoveljskih solin.

RIBIČE UBIJAJO, MAR NE!! (KDO HOČE MALE RIBIČE IZBRISATI Z OBLIČJA MORJA??)

Starec na pomolu bridko joče, njegovo častivredno ladjico je potopila državna birokracija.

Hlapci, Slovenci smo hlapci, ustrašili smo se zrele samostojnosti. V celoti, brez trdih pogajanj se klanjamo evropski birokraciji! I.B.

Slovenci nismo samo rod visokogorskih kmetov, ampak se že nekaj stoletij ljudje v priobalnem pasu preživljajo z ribištvo, solinami in turizmom. Ta peščica ljudi, posebnih in zanimivih po svojem življenjskem stilu (veliko se jih je odločilo za ribičijo, ker ljubijo svobodo, ker razen vremena in letnih časov ne trpijo nobenih šefov in zatohlih pisarniških prostorov), bo z novimi evropskimi zakoni ogrožena, če ni že zdaj... Poslednji Mohikanci na morju bi morali biti zaščiteni kot redka vrsta živali, saj so že desetletja glavna turistična atrakcija v Piranu. Moja mama, ki gre zgodaj zjutraj najprej na obhod na pomol, pravi, da jo pogled na ribiče in njihove mreže pomirja, duh po morju pa jo zaziblje v prijetno jutranjo meditacijo (kako je lahko življenje v naravnem okolju lepo in manj stresno kot v megleni Ljubljani!). Kaj narediti, če bo država še vztrajala, naj ribiči odprejo status samostojnih podjetnikov, ko bodo morali plačevati več kot 60.000,00 SIT prispevkov na mesec za obvezno zdravstveno in pokojninsko zavarovanje?

Zgodilo se jim bo kot mojim številnim prijateljem, samostojnim kulturnim delavcem, ki zaradi objektivnih razmer na trgu (sezonski, občasen zaslužek), niso bili sposobni plačevati prispevkov, pa jim je v nekaj letih dolg narasel na več milijonov tolarjev! Državne obresti so izredno visoke in vsak ribič, ki bo odprl s. p. (jamčil bo z vsem svojim premoženjem), se mora zavedati, da se država ne šali, da jim visokega dolga ne bo odpisala, čeprav bodo nekateri posamezniki prišli na rob preživetja in na koncu bankrotirali! Kaj

narediti po prehodnem, enoletnem obdobju?? Predlagam kolektivno nepokorščino, pa da se kočarji, ki so bistveno manj ogroženi od malih ribičev, enotno iz solidarnosti pridružijo

malim ribičem, se uprejo državi in za nedoločen čas lovijo brez urejenega statusa, na črno. Predlagam UPOR, stavko do surovega konca, dokler država ne bo prisiljena popustiti, ob tem pa večkratno ponovitev zapore na Črnem Kalu, da se glupi žabarji strezni-

jo...

Sramota je, da se v državni birokraciji z ribiškimi zakoni ukvarja več birokratov, ki predpisujejo toge, neživiljske zakone, kot pa je ribičev. Mali birokrati iz prestolnice - morje vidijo samo na dopustu, ko s "šlavfi" čofotajo 5 metrov od obale - ne poznajo od blizu ne posebnih življenjskih in delovnih pogojev, ne dejstva, da skoraj izropano morsko dno, tej peščici poklicnih ribičev že sedaj ne nudi normalnega preživetja. Ribiči so, kot sončni zahod, poslednji braniki proti povampirjenemu, vulgarnemu kapitalizmu, zato jih mora civilna družba podpreti (ta je bojda izginila). Kaj bomo ponudili turistom, ko bo potopljena poslednja barka v Piranskem zalivu?

Predlagam, da državni birokrati ribiče zaprejo v poseben rezervat, ali pa jih preprosto z dekretom na samem usmrtijo, pa ne bo več problemov z lovniški kvotami in ribiškimi dnevniki. Namesto njih naj povabijo kovače iz Kroke, ki bodo ob svetilniku turistom demonstrirali posebno, avtohtono, mediteransko kulturo. Duševno zdrava družba skrbi za posebne, marginalne skupine ljudi in jim poskuša lajšati težavno vsakdanje življenje, ne pa da jih zaj... z neživiljskimi dekreti. Nekaj managerjev velikih slovenskih podjetij je v enem letu nakradlo bistveno več državnega premoženja, kot so vsi ribiči zaslužili v vsem svojem delnem obdobju. Dragi občani in občanke, ko bo izginila peščica ribičev v Piranskem zalivu, bo čas, da se tudi mi preselimo daleč stran od birokratske, mačehovske države!!!

Igor Bizjan

Vseživljenjsko učenje

Da bi promovirali kulturo formalnega in neformalnega učenja bodo **od 13. do 19. oktobra** dogajanje na Obali popestrili različni dogodki in prireditve, med katerimi boste zagotovo našli kaj zase! V torek, 14. oktobra od 15. do 17. ure bo v prostorih OŠ Lucija (fazanska 1) svetovanje o možnostih izobraževanja odraslih UČIMO SE VSE ŽIVLJENJE (izvajalec SIO - Ljudska univerza Koper, enota Piran); od 17. do 19. pa bo društvo "ANBOT" imelo dan odprtih vrat o restavriranju pohištva v Piranu na Župančičevi 3; v četrtek, 16. oktobra ob 19. uri v sejni dvorani KS Portorož, Obala 16: SKRIVNOST DUHOVNE SAMOUREŠNOSTI (izvaja: Duhovna univerza); petek, 17. oktobra od 16. do 19. v Centru za korekcijo sluha in govora Sončna pot 14a v Portorožu: VLOGA DRUŽINE PRI VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU OTROKA S POSEBNIMI POTREBAMI (delavnica za otroke in starše).

VSE PRIREDITVE TEDNA VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA SO ZA UDELEŽENCE IN OBISKOVALCE BREZPLAČNE!!

Piranske naložbe

V Piranu urejajo dve pešpoti, prva med Dantejevo ulico in Oljčno potjo se vzpenja strmo v hrib in se že nekaj let kruši, kar je predstavljalo nevarnost tako za sprehajalce kot za bližnje hiše. Domače podjetje Hidrogradnja bo dela, vredna okoli 21 milijonov tolarjev, opravljalo približno dva meseca. Občina Piran pa se je namenila nadaljevati tudi z urejanjem obmorske pešpoti med Piranom in Fijeso. V poldrugem mesecu bodo tlakovali še zadnjih 400 metrov poti, kar bo občinski proračun stalo 12 mio SIT.

L.S.Z.

SLIKE Z VESELEGA PIKNIKA PORTOROŽANOV

V portoroški Krajevni skupnosti, na čelu katere je od lanskih lokalnih volitev ženska, gospa **Dragica Mekiš**, so ugotavljali, da se krajani med sabo premalo poznajo in da imajo le redke priložnosti za medsebojno druženje. Zato so se odločili, kar na glavni plaži svojega kraja, pripraviti prvi praznik Portoroža, ki so ga krstili za Veseli piknik Portorožanov, zgodil pa se je v soboto, 6. septembra. Glede na odziv (kakšna bo udeležba, so organizatorji, Krajevna skupnost Portorož, zgolj ugibali) lahko zapišemo, da so se praznika ljudje razveselili in da bodo še prišli. Pa pustimo rajši besedo fotografijam, na katere smo poskusili ujeti čim več vsega, kar se je na prazniku dogajalo...

Prvi praznik Portoroža se je začel že zgodaj popoldan, ob enih, s športnimi igrami: odbojko in nogometom na mivki. Fante na naši sliki smo med ogledovanjem ujeli pri sestavljanju ekip.

Na portoroško fešto je prišel tudi čisto pravi osliček (v Slovenski Istri jih žal že dolgo več ne srečujemo), za katerega skrbi velika ljubiteljica živali, gospa **Ženja Konjajev**. Prijazni dolgouhec je navdušil prav vse, od otrok do županje.

Znanega, zdaj že upokojenega odvetnika **Dušana Puha** (ob njemu je ena njegovih hčera), je humorist Toni Karjola predstavil tako: "V Sloveniji imamo varuha človekovih pravic gospoda Hanžka, v Portorožu pa varuha miru, gospoda Dušana Puha!"

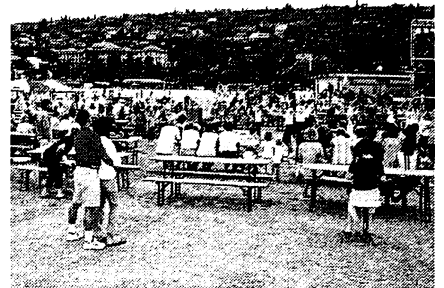
Program zgodnjega popoldneva je bil namenjen predvsem mlajšim (zabavne igre za otroke, poslikava teles), odrasli so začeli prihajati kasneje. Med prvimi sta na piknik prišla zakonca **Milotič** iz Portoroža, ki smo ju v naš objektiv ujeli med ogledovanjem zadetkov na srečelovu.

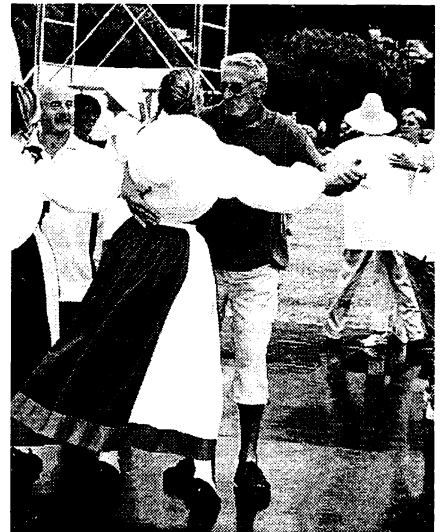
Stojnica z dobitki srečelova, ki ga je pomagalo pripraviti portoroško **Kinološko društvo**, je bila dobesedno oblegana, saj je zadela prav vsaka srečka.

Veseli piknik na portoroški plaži je gostil tudi prodajno razstavo zanimivih izdelkov portoroške enote gojencev Varstveno delovnega centra Koper, ki deluje v stavbi Centra za korekcijo sluha in govora na Sončni poti v Portorožu. Prodajalnice njihovih izdelkov pa lahko najdete na Carpaccievem trgu v Kopru.

Prizorišče na plaži se je pozno popoldan, ko so nastopile mažoretke **Twirling kluba Piran**, začelo polniti.

Člani piranske **folklorne skupine Val** so na plesišče privabili tudi gledalce in se z njimi v veselem ritmu zavrteli. Z brhko mladenko Nino pleše **Fabio Kumar**.

Veselo omizje Portorožanov in njihovih prijateljev: levo v ospredju sta zakonca **Rino** in **Vida Medvešček**, desno pa **Fabio** in **Darja Kumar** in njuna sorodnika **Jožica** in **Peter** iz Ljubljane.

Ko se je zvečerilo, je nastopil večni duo **La Bora**: harmonikaš **Livio** in **Cesarina**.

V naš fotoaparāt smo ujeli še eno omizje - tokrat veselih žensk. Za hrbtom belolase gospe je **Tjaša Misson**, desno pa njena mama **Zmaga** z na kolenih njeno hčerjo **Meliso**, poleg sedi **Vera Škof**.

Glavno nagrado - sliko oljčnih dreves -, ki jo je podaril slikar **Janez Suhadolčan - Suhi**, je dobil **Ivan Debernardi**, predsednik Sveta KS Nova vas.

Slikar **Suhi** za očali zadovoljno ugotavlja, da so njegove Oljke šle v prave roke.

Nekaj pesmi je zapel **Portoroški zbor** pod taktirko **Oskarja Trebca**.

Portoroški slaščičar **Besir Behhadini** (levi) opazuje dogajanje.

Ob prvem mraku je užgala **Tramontana** in vse se je zavrtelo tja do rezanja mega torte, ognjemeta in še krepko v noč.

Dragica Mekiš, predsednica Sveta KS Portorož si je le izborila svoj košček torte (a ji ga ni uspelo snesti, saj so jo klicali na vse konce); ob njej sta mladi voditeljici prireditve, **Tanja Tul** (levo) in **Mojca Slapernik** (desno).

Fotografije: **Jadran Rusjan**, Zapis: **Livija Sikur Zorman**

Ali je morje še vedno naše?

(morje, morsko zemljišče in priobalno zemljišče)

Dovolite najprej pojasnilo, kaj je bila spodbuda, da poskusim v kar največji mogoči meri odgovoriti na vprašanja, ki si jih zastavljamo v zvezi z morjem, obalnim pasom, javnim dobrim, zlasti pa glede pravic nas, občanov, do teh območij. Ne nameravam polemizirati z že objavljenimi mnenji v različnih časopisih, temveč bom predvsem poskušal razložiti, kaj se skriva za suhoparnimi zakonskimi določili, ki so za običajnega bralca pogosto prava mora, čeprav bi morala biti napisana v vsakomur razumljivem jeziku.

Zakon o vodah

Novi *Zakon o vodah* (Uradni list RS 67/2002) je, glede na prejšnji predpis s tega področja, prinesel kar nekaj zanimivih novosti.

Zakon vsebuje sedem členov, posvečenih morju. Nekako se ne moremo znebiti občutka, da je Ljubljana (zelo) daleč od našega morja. Že v postopku sprejemanja novega zakona je piranska županija predlagala oblikovanje neformalne skupine županov obalnih občin, h kateri sem bil kot strokovnjak povabljen, ki je k zakonu pripravila vrsto pripomb. Prvi predlog je bil, naj se iz nastajajočega *zakona o vodah* izvzame morje, za katerega naj se pripravi poseben zakon ali pa se določbe o morju vključijo v *Pomorski zakonik*. (Bistvo zakonika je namreč, da neko zaokroženo področje celostno ureja en sam predpis.) Argument skupine z obale, v kateri sem sodeloval, je bil, da se morje s svojimi značilnostmi tako razlikuje od drugih voda, da ga – preprosto rečeno – ne kaže tlačiti v isti koš z jezeri, rekami, podzemnimi vodami, sladkovodnimi in priobalnimi zemljišči. Žal pripravljalca zakona nismo uspeli prepričati. Smo pa uspeli preprečiti zasebno lastništvo vodnih zemljišč morja. Predlagali smo sicer, naj bodo vodna in priobalna zemljišča morja izključno v lasti države ali občine, zakon se je odločil, da bodo državna. Bilo bi pa naravnost groteskno, če bi zakonodajalec vztrajal pri prvotnem predlogu – zasebnem lastništvu nad morskimi zemljišči! Prav tu je razvidno, da je bil zakon napisan predvsem za reke, ki pač spreminjajo tok; ob vsaki spremembi rečnega toka bi zato nastopile težave z lastninskimi razmerjih. Pripravljalci zakona o vodah pa so vendarle upoštevali predloge skupine obalnih občin. Prvotni predlog zakona bi bil namreč omogočal privatizacijo obalnega pasu. Kaj lahko bi se bilo torej zgodilo, da bi bili občani izključeni od uporabe delov obale!

Javno dobro

Največkrat se pojavi vprašanje, kaj in kje je javno dobro. Pojem javno dobro opredeljuje predvsem status nekega področja, šele sekundarno je povezan z lastnino. Po **francoskem konceptu** je denimo javno dobro le zemljišče v javni lasti. **Nemški sistem**, nasprotno, dopušča javno dobro tudi na

zasebni lastnini, kar pomeni, da lastniku od lastnine ne ostane nič drugega kot gola lastninska pravica (pravni promet ni omejen, lastnik lahko stvar proda). Slovenski zakonodajalec se je v Zakonu o vodah odločil

za nemški koncept javnega dobra, skupina obalnih občin pa je glede morja in morskih pasov zagovarjala francoskega, pri čemer je bila uspešna. Zakon sicer določa, da je lastninska pravica zasebnih subjektov na področjih, ki so javno dobro, omejena s splošno rabo (*splošna raba pomeni splošno in enako rabo za vse glede na njihove potrebe, za njeno uporabo pa niso pomembne statusne ali subjektivne lastnosti uporabnika, kot je poslovna sposobnost, državljanstvo in druge. Je anonimna, individualna, nedoločena, desubjektivizirana in je upravičenje vsakogar ter nikogaršnja izključna pravica; tako Ustavno sodišče Republike Slovenije v ustavni odločbi U-I-319/96*). **Z drugimi besedami – na javnem dobru imamo vsi pravico do splošne rabe, kar pomeni rabo za vse, pod enakimi pogoji, na način, da s tem ne omejujemo enake pravice drugim.**

Morje in vodno zemljišče sta javno dobro.

Morje so notranje morske vode in teritorialno morje po predpisih o pomorstvu. Notranje morske vode predstavljajo akvatoriji luk, ustja rek, zalivi če izpolnjujejo določene pogoje in podobno. Teritorialno morje obsega 12 morskih milj (merjeno od temeljnih črt – pri nas je to črta nizke vode), vodno zemljišče je v lasti države in predstavlja dno notranjih morskih voda in teritorialnega morja do zunanje meje obale. Zunanja meja obale je črta najvišje plime (to moramo razumeti kot običajno črto najvišje plime, ne pa tistih izjemnih zimskih plim, ko piha močan jugo).

Priobalno zemljišče ni javno dobro, lahko pa to postane

Priobalno zemljišče je 25-metrski pas, ki neposredno meji na vodno zemljišče. Zaradi omogočanja splošne rabe morja lahko lokalna skupnost (občina) določi, da ima status javnega dobra tudi del priobalnega zemljišča. Takšno priobalno zemljišče mora lokalna skupnost pridobiti v last s pravnim poslom ali z razlastitvijo. To lahko lokalna skupnost stori, če je izkazana javna korist – (ta je izkazana, če je to potrebno za omogočanje splošne rabe). Ta zakonska določila pomenijo sledeče: če bi se nek zasebni lastnik (hotel, zasebnik) odločil, da bo preprečil drugim rabo priobalnega zemljišča in s tem seveda splošno rabo javnega dobra (morja, vodnega zemljišča) lahko občina takšno območje razglasi za javno dobro, prej pa ga mora dobiti v last! Če lastnik občini takšnega zemljišča ne bi hotel prodati, ga lahko občina razlasti! In prav to bi morala občina narediti, če bi se kdaj pokazalo, da bi neko takšno zemljišče ob obali nekdo hotel zapreti in ga izključiti od rabe nas, navadnih smrtnikov.

Posebna raba vodnega dobra je mogoča – ob izpolnitvi določenih pogojev in če bistveno ne omejuje splošne rabe – samo na podlagi vodnega dovoljenja ali koncesije. Težko si je zamisliti delovanje pomorskega pristanišča če zakon ne bi omogočal izvzetja določenih delov obale iz splošne rabe (tako se v luki Koper ne moremo kopati ali kako podobno izvrševati splošne rabe).

Lastnik ali drug posestnik vodnega, priobalnega ali drugega zemljišča mora dopustiti vsakomur neškodljiv prehod čez svoje zemljišče do vodnega ali morskega dobra, ter dopustiti splošno rabo vodnega ali morskega dobra, razen če so na vodnem, priobalnem ali drugem zemljišču zgrajeni objekti, kot so npr. objekti potrebni za rabo voda, varstvo pred onesnaženjem, za obrambne in policijsko varstvene naloge. Pripravljalce zakona je naša skupina opozarjala, da neškodljiv prehod v pomorskem pravu pomeni nekaj povsem drugega, vendar so nas preslišali. Ta določba je tesno povezana z naslednjo, ki je zakon ne bi vseboval, če je skupina obalnih občin ne bi posebej predlagala: raba priobalnega zemljišča, ki je neposredno povezana

☞ s splošno rabo (zadrževanje na priobalnem zemljišču in odlaganje predmetov za kopanje, potapljanje, plovbo in podobno), je dovoljena, če se lastniku ali drugemu posestniku priobalnega zemljišča s takšno rabo ne povzroča škode. Ta določba nam omogoča koriščenje javnega dobra (morja, vodnega zemljišča morja) tudi, če priobalno zemljišče ni razglašeno za javno dobro! Ne znam si predstavljati, kako bi sicer sploh lahko uživali morje, če ne bi mogli ležati na plaži, igrati picegin, če bi nam žoga ušla na obalo!?!

Zakon določa tudi, da na vodnem ali priobalnem zemljišču ni dovoljeno postavljati objektov ali drugih ovir, ki bi preprečevali prost prehod ob morskem dobru. Na tem mestu je treba opozoriti predvsem na dejstvo, da mora kopališče, ko preneha obratovati, odpreti svoje ograde in sprehalcem dopustiti uživanje javnega dobra!

Kopališče - objekt

Kopališče lahko postane grajeno javno dobro, če lokalna skupnost izda odločbo, s katero temu objektu, ki je namenjen splošni rabi, podeli status javnega dobra.

Kopanje v morju in vstopnina

Pogosto se pojavlja vprašanje, ali ima kdorkoli pravico pobirati vstopnino za kopanje v morju. *Pravilnik o varnosti v urejenih kopališčih* (Uradni list SRS 33/87, 70/03) določa, da mora vsako kopališče imeti kopališki red, katerega poglobitve točke morajo biti objavljene na ustrezni tabli (ena izmed poglobitvenih točk je vstopnina). Pravna podlaga pobiranja vstopnine na kopališčih torej obstaja! Naj ponovno opozorim, da je bistvo javnega dobra dostopnost vsem pod enakimi pogoji (splošna raba). Če torej vstopnina velja za vse, to ne odstopa od pojma javno dobro. Podobno je s pobiranjem cestnine za vožnjo po cestah, ki so prav tako javno dobro. Čeprav se zdi, da uporabe cest ne plačujemo (razen na avtocestah), to seveda ne drži. Plačujemo denimo ob registraciji avta (nadomestilo za uporabo cest). Brene gradnje in vzdrževanje cest ni preneseno na vse državljanke, ampak vsaj deloma - na njihove uporabnike.

V čem pa se npr. izolska in piranska občina razlikujeta pri pobiranju vstopnine na kopališče? Na izolskih kopališčih sicer res ne pobirajo vstopnine, vendar pa jo - vstopnino - občani plačujejo preko občinskega proračuna. V piranski občini pa vstopnino na plažo plačajo tisti, ki jo tudi dejansko uporabljajo: v izolski občini Izolani plačujejo vstopnino vsem! Kot piranski občan menim, da bi bilo treba vstopnino na plažo čimprej odpraviti! Hkrati pa je treba z več dejavnostmi in dru-

gačno cenovno politiko doseči enak finančni učinek, kot s sedanjim pobiranjem vstopnine. Potem bi del stroška lahko prevzela tudi občina preko proračuna.

V različnih obdobjih naše zgodovine se pojavljajo tendence po izključevanju ljudi od morja. Že v srednjem veku sta se prvič udarili filozofiji »*Mare Liberum*« nizozemskega misleca **Huga Grotiusa** in »*Mare Clausum*« avtorja **Johna Seldna**. Katera je zmagala, ni treba posebej poudarjati! Nikoli ne smemo ljudje dopustiti, da bi nas izključili iz rabe in uživanja morja in njemu pripadajočih zemljišč. Da pa bi nekdo postal lastnik morja, obale - kako si človek sploh upa pomisliti, da bi lahko bil lastnik morja?

mag. Patrick Vlačič

Flamska vlada potrdila slovenski projekt za preprečevanje nesreč na morju

Flamska vlada bo financirala projekt z naslovom *Razvoj in izvajanje nacionalnega načrta v primeru nesreč zaradi razlitij nafte, naftnih derivatov in kemikalij na morju*, ki ga je pripravilo naše ministrstvo za okolje in prostor v okviru svojih aktivnosti za izboljšanje varnosti plovbe in za preprečevanje nesreč na morju. Projekt - vreden je 200 tisoč evrov in ga bo flamska vlada sofinancirala v višini 85 - predstavlja celovito strokovno podlago za sodobno organizacijo in delovanje v primeru onesnaženja morja zaradi pomorskega prometa. Med drugim vključuje identifikacijo tveganj, vzpostavitev podatkovne baze o nevarnih snoveh, ki so predmet transporta po morju, identifikacijo zavarovanih območij, oceno ranljivosti v primeru razlitij nevarni snovi, oceno tehničnih sredstev za ravnanje v primeru razlitij ter določitev odgovornosti in ravnanja pri odpravljanju onesnaženosti. Pri izvajanju projekta, ki se bo začel oktobra letos, zaključen pa naj bi bil v 18 mesecih, bodo poleg predstavnikov ministrstva sodelovali še predstavniki *Agencije za okolje, Uprave za pomorstvo* in *Uprave za zaščito in reševanje*.

Omenjeni projekt predstavlja tudi realizacijo sklepa 5. zasedanja *Stalne slovenske - italijanske - hrvaške komisije za varstvo Jadranskega morja* junija 1999, na katerem so se udeleženci dogovorili za pripravo načrta ukrepov za primere onesnaženj morja zaradi nesreč. Projekt je skladen tudi z *Zadrsko deklaracijo*, ki je bila sprejeta junija letos v okviru *Jadransko Jonske pobude*.

VOZOVNICE IN KRIŽARJENJA

Vse na enem mestu !

Pri nas lahko rezervirate najugodnejše letalske, trajektne in železniške vozovnice.

Kot ekskluzivni zastopnik vam ponujamo zelo popularna križarjenja in hotele po vsem svetu.

Pokličite: (05) 67 10 777

CRUISE & FERRY CENTER g.i.z. - LIMINJANSKA 94B, LUCIJA
(nasproti TUŠ-a)

Enostaven dovoz in lasten parkirni prostor za stranke.

Pričakujemo vas od 8.00 - 18.00 ure.

www.cruise-ferry-center.com

NAZAJ V ŠOLO ali Gavioli na Tartinijevem trgu

Dvanajstega septembra je piranski študentski klub organiziral prireditev z naslovom NAZAJ V ŠOLO. Na Tartinijevem trgu je bobnelo. Divji zvoki so potovali po ulicah, silili v nebo, donelo je v stanovanjih. Piran se je tresel. Morda so bili mladi glasbeniki dobri in pesmi zanimive. A to bi zares vedeli, če ne bi bilo zvočnikov.

Profesor glasbe je prečkal trg in zagrenjeno zavpil (da bi prevpil nepopisni hrup): "To je zločin!" Zločin je huda beseda, a primerna za današnjega človeka. Če bi rekel, to ni prav, ne bi povedal nič novega. Zdi se, da je profesor govoril o štirih zločinih: nad glasbo (če je dovolj glasna, je vseeno, kakšna je), nad mladino (nekaterim se zdi, da je dovolj, da imajo prostor in elektriko), nad vzgojo (to je neprijetno, a nujno zlo), nad Piranom (v njem lahko delamo, kar hočemo).

Zabavna glasba se je pojavila z razredno družbo, med bogatimi brezdelneži. Hrupna glasba je zvočna zavesa, ki človeka osamlja in hromi. Glasba je sicer ena od znakov civilizacije, z njo se prenaša zgodovina, mitologija in pravljice. Ljudi spremlja pri delu in v življenju, preganja strahove in vabi bogove, krepi ljubezen in dviga samozavest. Glasba, iztrgana in prinesena k nam od drugod, izgubi pomen. Je le še "zabavna", še manj, ropot, če je preglasna.

Ali je bila vsebina prireditve NAZAJ V ŠOLO primerna?

Nikakor. Sicer je prav, da se ob začetku šolskega leta mladi srečajo tako prijateljsko. Poletne počitnice preživijo vsak po svoje - delajo, potujejo, spoznavajo druge ljudi in doživijo veliko novega. Ob snidenju si radi

izmenjajo vtise in obnovijo prijateljstva, kajti skupaj bodo preživljali novo šolsko leto.

Mladina si odnos do šole in življenja oblikuje po vzoru odraslih. Danes se zdi šola nujno zlo, učitelji so trenerji, mladi pa prazne škatle, ki nujno potrebujejo sprostitev. Potreba po zabavi razcepi življenje na dva pola: na čas, ko človek dela (se uči) in to ni prijetno, in na čas, ko se človek zabava (poslušá glasbo v popolnem brezdelju) in to je prijetno. Da bi se zabavali ob delu, sprostili ob ustvarjanju?

Kako bi omenjeni mimoidoči profesor glasbe pripravil prireditev NAZAJ V ŠOLO? Tako, da bi bilo veselo a ne divje, da bi bilo poučno a ne zateženo. Mladi bi se pozdravili, pogovarjali, poslušali glasbo (brez ozvočenja). Pripravil bi sejem učbenikov, strokovne literature in leposlovja, predstavitev knjig, nastope mladih pesnikov in pisateljev, plesalcev, uličnih umetnikov, igralcev, razstavo slik in fotografij o počitniških doživetij, predstavitev programa kulturnih ustanov, športna tekmovanja. Povabil bi starše in vzgojitelje, saj je vzgoja skupna izkušnja. Pa bivše dijake, ki bi znali povedati, kako jim gre v življenju, kako se je obnesel njihov odnos do učenja... Pa delodajalce, ki bi povedali o izkušnjah z mladimi, ki jih zaposlijo...

Ali sodi tak dogodek v Piran? Ne. A Občina ga je dovolila. Ali se piranski meščani strinjajo s tako odločitvijo? Ne vemo, ker molčijo. Ali to pomeni, da sprejemajo take zabave? A jih le vdano sprejemajo?

V Piranu se vse takoj čuti, zavoha, zve, vidi, sliši. V mestu je prijetno živeti, če so meščani kulturni in uvidevni, če spoštujejo

red in skrbijo za čistočo. Sicer postane nevzdržno.

NI PROBLEM KJE AZBAVA, AMPAK KAKO SE ZABAVATI

Ali bi svetovali mladim, naj gredo tako prireditev pripravljat kam drugam? Denimo na nogometno igrišče, v naravo, na morskobalo, skratka na območje, kjer ni ljudi? Ne drugam ampak drugače. Naj se zabavajo drugače. Naj jim bo zabavno in prijetno ob spoznavanju ljudi, ob odkrivanju sveta, ob lastni ustvarjalnosti. Naj se zabavajo tako, da druge ne jezijo, da bo zabavno in prijetno vsem v bližini, tudi tistim, ki so v Piranu doma. Da se z zabave razidejo polni prijetnih vtisov, novih spoznanj in radovedni.

Z dopuščanjem takih dogodkov se v Piranu spodbuja negativni izbor: tisti, ki hočejo lepo živeti, ga bodo zapustili, ostali bodo tisti, ki nimajo kam in se morajo sprijazniti z vsem, kar se dogaja. Škoda. Piran je biser, a ob takem dogodku se spremeni v zverinjak.

Naslednji večer je zaigrala piranska mladinska godba na pihala. Brez zvočnikov. Na Tartinijevem trgu, tej lepi dnevni sobi Pirana, so se spet zbrale matere, otroci so tekali naokoli, mladina je stikala glave, turistom je zastal korak na poti v ozke ulice, golobi so iskali hrano, z oken so ljudje spremljali sonce, ki se je raztapljalo v morje.

Nada Kozina

Sporočila Društva Obzorje Piran

Nega duše se začne v otroštvu. Ko ti podarijo prvi udarec, prvo hudobno besedo, se prikažejo majhne razpoke v smislu. Verjetno je, da te bo nasilje spremljalo vse življenje.

š i f r a

Izola - Kristanov trg 2, tel. 05/640-11-10, fax: 05/640-11-11

O B A L A V M A L E M

nepremičnine

www.sifra-nepremicnine-sp.si

immobili

**NAKUP, PRODAJA, ZAMENJAVA HIŠ, STANOVANJ, PARCEL,
IMAMO LICENCO IN 12 LET DELOVNIH IZKUŠENJ
PRI POSLOVANJU Z NEPREMIČNINAMI**

KO JABOLKO PADE DALEČ OD DREVESA

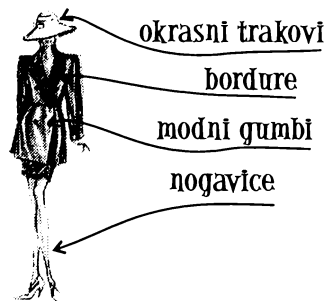
Ob tokratnem odhodu v belo Ljubljano nadaljujem z razmišljanjem o svoji generaciji letošnjih "abrahamovcev", nehote pa mi misli uhajajo tudi drugam. V avtu, med vožnjo, bežno preletim intervju Matejke Grgič s tržaško pisateljico in novinarko Francesco Longo, objavljenim v Primorskem dnevniku. Pritegne me udarni naslov Starši so nam posredovali gotovost, mi posredujemo otrokom dvome (ob izidu knjige Živeti z najstnico), ki zelo dobro ponazarja današnji medgeneracijski razkorak, značilen za čas na prehodu stoletja.

Longova na podlagi lastnih izkušenj, ki so skoraj identične z mojim, pojasnjuje, da je spet prišlo do nekega generacijskega preloma. Tako pravi: »Ko sem jaz odraščala, sem butnila ob pravila, norme. To je bil svet mojih staršev. Pravila. A tudi gotovosti. Mi smo se vsemu temu uprli. In smo začeli dvomiti. Postali smo generacija dvomečih, saj je dvom nadomestil gotovost. Zato tudi svojim otrokom nismo mogli več posredovati kakih gotovosti, pač pa samo dvome. Danes nam otroci mečejo v obraz svoje gotovosti, svoja prepričanja, ki pa niso taka in niti ne take vrste, kot so bila prepričanja naših staršev. So le aksiomi, slogani, za katerimi ni nič. Ne zavidam svojim hčerama, ki postajata ženski v svetu, kjer je edina norma načrtno nespoštovanje bližnjega. V tem je problem.« To je tudi edino pravilo, ki sem jima ga vedno postavljal v ospredje: spoštovati bližnjega. Vse ostalo pride šele po tem.

"Ob prebiranju teh preprostih pa vendar hkrati modrih in poučnih misli, me presune. Seveda je vse, kar pripoveduje Longova, gola resnica. Naša generacija je vedno v vse dvomila. To pa je prineslo tudi precej omahljivosti, negotovosti in nezaupanja v družbeni sistem, kar pa ne gre enačiti z nezaupanjem v posameznika. Vzgojeni v kolektivnem duhu določenih etničnih in moralnih norm smo "čez noč" v očeh svojega naraščaja postali poraženci nove "globalistične ideologije", ki je svet postavila na glavo. Kljub temu še vedno vztrajam pri svojem. Pri svojima otrokoma poskušam uveljaviti načelo strpnosti in umirjenosti, upočasniti njihovo hlepenje po kopičenju materialnih dobrin v duhu izvitoperjene potrošniške miselnosti. In kaj pri vsemu temu opažam? Dejansko otrokoma dopovedujem ravno to, s čemer sem bil obseden celo življenje: dvomiti in še enkrat dvomiti. Samo dve stvari - rojstvo in smrt - sta dejstvi, ki se jima nihče ne more izogniti. Vse drugo, torej vmesni čas, je relativna oziroma naključna kategorija. S tem svojim načinom razmišljanja pa jima ne krepim samozavesti, prej bi lahko dejal, da jima rušim gotovost v pravilnost nekaterih pomembnih življenjskih odločitev. Ni kaj, kot večina mojih vrstnikov moram priznati, da ponavljam napako svojih staršev, ki so me poskušali vzgojiti v optiki svojih prepričanj in seveda tudi zablod.

Ostaneta pa vsaj dve vrednosti, za kateri se je vredno boriti. To sta poštenost in spoštovanje bližnjega, torej vrlini, ki ju danes tako močno pogrešamo pri mlajših generacijah. Največji starševski poraz, ki se dogaja v miselnosti našega naraščaja, je nedvomno bohotenje oziroma preplet potrošniške miselnosti, egoizma, hitrega uspeha za vsako ceno in - kot zadnja konsekvence - ustvarjanje neke virtualne resničnosti, skregane s skoraj vsemi naravnimi in "božjimi" zakoni.

Slavko Gaberc

»Obleko opazimo, kadar je ženska slabo oblečena. Kadar je oblečena lepo **opazimo žensko.**«

- **kemična čistilnica**
oblačila, odeje, zavese, pregrinjala...
- **šiviljska popravila**
krajšanje, ožanje, menjava zadrge...
- **vse za šivanje**
gumbi, sukanec, elastike, zadrge...
- **prodaja nogavic**

MURA, *Levante*, *ciocca*...

Ne le čistilnica

Liminjanska 78 - Športna dvorana Lucija
tel.: 05 6779-790

Srečanje Kluba Mercator na Bernardinu

Trgovska družba Mercator je septembra na Bernardinu pripravila klubsko srečanje zvestih imetnikov svoje kartice Mercator Pika, na katero je povabila družine s štirimi ali več otroki.

Srečanja v Portorožu se je udeležilo sedemnajst družin s skupno kar 73 otroki, za katere je bil pripravljen pester program, od ustvarjalnih delavnic do glasbene in plesne zabave ter nastopa čarodeja. Na tokratnem žrebanju je sodelovalo kar 118.324 srečnih števil, ki jim je ob koncu bonitetnega obdobja sistema Pika kartice ostalo vsaj 35 neizkoriščenih bonitetnih pik. Izžrebanih je bilo 100 nagrad; od teh bo desetim izžrebancem povrnjen celotni polletni znesek nakupov v Mercatorjevih prodajalnah.

Mercator Pika kartica je kot plačilna kartica z današnjimi značilnostmi na slovenskem trgu začela veljati že januarja leta 1999, medtem ko je z lastno plačilno kartico Mercator posloval že pred več kot desetimi leti. V zadnjem času se glede na potrebe kupcev kartice vse bolj prilagajajo željam posameznih skupin kupcev: družine z otroki, starejši oziroma upokojeanci in mlajši oziroma študentje. Na slovenskem trgu z Mercator Pika kartico redno posluje že preko 280.000 imetnikov kartice, hiter trend rasti pa se kaže tudi na novih trgih (Hrvaška, Bosna in Hercegovina ter Srbija in Črna gora). Mercator Pika kartica poleg običajne ugodnosti negotovinskega plačevanja svojim imetnikom nudi še veliko ostalih ugodnosti, ena od najaktualnejših je sodelovanje s podjetjem **Kompas Holidays**, kjer je mogoče počitnice plačati s kartico, kar imetnikom omogoči cenejše izlete in počitnice.

SRAMOTNA KASTRACIJA SLOVENSKE "KREATIVNE SUBSTANCE"

(skoraj politični pamflet)

Ob različnih jubilejih in državnih praznikih politiki vseh "barv in profilov" slovensko kulturo dvigujejo v nebo, priznavajo ji neprecenljive zasluge za ohranjanje nacionalne identitete ipd., hkrati pa kulturnikom polnijo ušesa z evropsko usmerjeno zakonodajo in normativi, ki naj bi dokončno uredili status te marginalizirane družbene manjšine.

Ribe smrdijo pri glavi (tudi v kulturi)...

Igor Bratož je v septembrskih *Književnih listih* (štirinajstdnevna priloga časnika *Delo*) v članku "Nevarna poletja, vroče jeseni" poleg drugega zapisal: »Za piko na i je državno skrb za kulturo in umetnike letos okronalo znižanje priznanih normiranih stroškov pri avtorskih honorarjih z dosedanjih 40 odstotkov na dvajset ali celo deset« - predlog, ki bi ga ministrstvo za finance rado spravilo v nov sistemski zakon o dohodnini oziroma v okvir reformirane davčne zakonodaje in so ga uradniki kajpak predstavili sredo poletja... minis-

trstvo za kulturo sicer res izjavlja, da javno objavljeni protest več umetniških društev podpira in da ga tudi skrbi zaščita slovenske "kreativne substance", predlagatelja sprememb zakona o dohodnini tudi posebej opozarja, da v nasprotju z DDV obdavčitev dohodnine fizičnih oseb ni predmet pravnega reda EU in da se slovenska politika tokrat ne more sklicevati na diktat Bruslja. "Ministrstvo za kulturo RS se torej tudi tokrat spreneveda in izmika konkretnim odgovorom in dejanjem v prid kulturniške srenje. Po domače povedano: prodaja meglo in dim na pogorišču izvirne slovenske kulture in umetnosti." Piromanske strasti "sežiganja" nacionalne kulture z drastičnim padcem oziroma nižanjem avtorskih honorarjev pa imajo svoje globlje korenine, ki segajo tja v daljnje leto 1992. Ko je slovenska elitna politika "odrabila" pisatelje in druge kulturnike za osamosvojitvene in post-osamosvojitvene politične cilje, je na plano privrela državniška oblastniška zaslepljenost in arogantna samozaverovanost v lastno nezmotljivost. Ne gre zglubljati besed o neuspešnem delu in sramotno servilnem obnašanju redkih kulturnikov, ki so v minulem desetletju greli poslanske klopi in marljivo polnili svoje mošnjičke. Nekateri edino to

uspešno počnejo tudi danes, namesto da bi zaradi svoje imponentne indolentnosti odstopili ali vsaj zahtevali odpoklic odgovornih ministrov, ki bi jih v vsaki količkah demokratični družbi "volja ljudstva" že zdavnaj postavila na čevelj. Dogaja pa se ravno nasprotno, saj je očitno, da se preostanek "pravovernih kulturnikov" bori z mlino na veter, ki jih enosmerno poganja dolgoročno zgrešena fiskalna politika vlade in parlamenta.

Obstaja rek, da riba najbolj smrdi pri glavi. Usmilimo se torej birokratskim dejanjem pritlehnih državnih uradnikov in se raje ozrimo v "nebo" dežele Mat' kurje. Tam namreč kraljujejo in krojijo (tudi) kulturniško usodo ljudje, za katere bi pričakovali, da jih poleg nesporne poštenosti in svobodomiselnosti odlikuje tudi splošna razgledanost, modrost in prosvetljenost.

Dejstva pa žal govorijo drugače, saj že vrabci na veji čivkajo, da slovensko kulturniško prihodnost krojijo piromanski politiki. Sam sloviti **Neron** bi lahko bil njihov učenec. V toliko opevano evropsko skupnost bodo prihodnje leto kulturniki in umetniki najverjetneje stopili ne samo goli in bosí, temveč tudi pošteno ožgani in nasmojeni.

Slavko Gaberc

Marjan Tomšič: Grenko morje

Pisatelju Marjanu Tomšiču je ob izidu romana *Grenko morje* odleglo. Za njim so leta raziskovalnega dela, da je lahko napisal ta zgodovinski roman. V njegovo srce so se naselile aleksandrinke, ženske z Goriške, ki so hodile služiti v Egipt. Bile so to dekleta in mlade žene s podeželja, z revnih kmetij, ki so v Gorici in Trstu spoznale lepši svet, zvedele, da lahko tam čez morje, na afriški obali, lahko dobro zaslužijo in tako rešijo svoj dom pred propadom. Tudi take so bile, ki so sledile svojemu hrepenenju po lepšem življenju, brez misli na povratek.

Egipt je bil huda skušnjava, marsikatero je zlomila. Ene so se vrnile domov, pa se niso mogle več sprijazniti z uboštvom in so šle nazaj v Egipt. Večina se jih je vrnila, vendar je del njihovega srca ostal v Egiptu. Najbolj so znane tiste ženske, ki so šle v Egipt za dojitve. Takih je bilo malo, a njihova izkušnja je bila najtrša. Najbolj so bile razdvojene.

Marjan Tomšič je ob aleksandrinkah postal raziskovalec. Potoval je po vaseh in poiskal te, danes ostarele žene, njihove otroke in može. Podal se je v Aleksandrijo, si ogledoval palače, v katerih so služile in samostan, v katerega so se zatekale v stiski. Prebiral je pisma, ki so romala čez morje, brskal po

arhivu aleksandrijskega samostana, si ogledoval obledele fotografije nenavadno oblečenih žena, njihovih mladih varovancev in bogatih gospodarjev. Spraševal se je: "Kako so lahko zapustile dom, če so vedele, da doma jokajo otroci in samevajo možje? Kaj so si otroci mislili o svojih materah, ki so odšle na tuje? In možje, ki so se balí, da bo njihove žene premamil blišč in bodo pozabile nanje?"

Ali doživljamo danes kaj podobnega? Ne, družba je urejena in ženskam se ni več potrebno tako žrtvovati. Pa vendar ima knjiga Marjana Tomšiča dragoceno sporočilo. Le v hudih preizkušnjah se človek zave, kaj je

v življenju najbolj dragoceno. V vsakdanjem blagostanju se nam misli zapletajo v drobnarije in slepi smo za trajne vrednote. Zdi se nam dane tako kot zrak. Ko prebereš knjigo *Grenko morje*, zažari tvoj dom in tvoji bližnji v lepši svetlobi. Pozabiš na ničevosti in si srečen.

Ali je v današnji družbi potrebno herojstvo? Tako kot je doletelo aleksandrinke, ne. Današnje herojstvo žensk bodo prepoznali zanamci, ki bodo živeli drugače, za današnji pogled lepše in lažje. Pa tudi takrat bo potrebno herojstvo, tudi takrat bo neko morje grenko.

Jasmina Kozina

TPC Lucija
Obala 114, 6320 Portoroz

FUJIFILM Canon OLYMPUS PENTAX

-Izdelava fotografij iz vseh
klasičnih in digitalnih medijev
-Fotografiranje prireditev,
svečanosti in porok

-Prodaja ročnih ur priznanih
znamk:

SECTOR BREIL TISSOT ZZERO

Na osnovi Pravilnika o štipendiranju in sofinanciranju strokovnega izobraževanja (Uradne objave PN dne, 26.9.2003 št.36/2003) in Odloka o proračunu občine Piran za leto 2003 (Uradne objave št. 11/03)

Občina Piran objavlja

JAVNI POZIV

za enkratno sofinanciranje izobraževanj, ki so v javnem interesu Občine Piran iz sredstev proračuna za leto 2003

Naročnik: Občina Piran, Urad za družbene dejavnosti, Tartinijev trg 2, 6330 Piran

I. Predmet javnega poziva

1. promocijsko sofinanciranje različnih oblik izobraževanja nadarjenih dijakov in študentov;
2. sofinanciranje drugih oblik izobraževanja.

II. Pogoji za sodelovanje na javnem pozivu

Za oblike izobraževanja pod točko I.1.:

- stalno prebivališče v občini Piran,
- dokazila o izobraževanju,
- dokazila o doseženih uspehih.

Za oblike izobraževanja pod točko I.2.:

- aktivno delo v organizacijah, ki opravljajo dejavnost v javnem interesu občine Piran.

III. Okvirna vrednost razpoložljivih sredstev javnega poziva je

Pod 1: 250.000,00 SIT

Pod 2: 250.000,00 SIT

IV. Rok javnega poziva

Javni poziv se prične z dnem objave in se zaključuje 3. novembra 2003.

V. Dokumentacija javnega poziva obsega:

besedilo poziva prijavnne obrazce ter navodila za izpolnjevanje obrazcev.

Prijavna dokumentacija je dosegljiva v uradu za družbene dejavnosti občine Piran, Tartinijev trg 2, Piran, tel 05 671 03 38 in na spletni strani Občine Piran: www.piran.si.

VI. Oddaja prijave

Vloga mora biti predložena na naslov: Občina Piran, Urad za družbene dejavnosti, Tartinijev trg 2, 6330 Piran oziroma oddana najpozneje 3. novembra 2003 na pošti kot priporočena pošiljka.

Vloga mora biti ustrezno označena z izpisanim besedilom: »NE ODPIRAJ - JAVNI POZIV 2003 SOFINANCIRANJE IZOBRAŽEVANJA«.

Županja Občine Piran
Vojka Štular, prof.

Uni

UNID d.o.o. Piran

- mladinski servis
- Internet storitve, web design

Župančičeva 14, 6330 Piran

tel./fax 05 / 673-15-21

Obala 55, 6320 Portorož

tel./fax 05 / 674-70-18

<http://www.klub-mp.si>

Email: servis@klub-mp.si

Oljna serija znamk v Tonini hiši

Se oljčnemu plodu pravilno reče oljka ali oliva? Pravzaprav me to vprašanje ne vznemirja, enako kot tudi ne dilema - če to sploh je - ali oljkini plodovi sodijo med sadeže ali so kaj drugega (zelejnjava?). Zame je zagotovo pomembnejše, da so se na seriji slovenskih znamk pojavili motivi oljke. Oljka, ki nikakor ne raste ne na Slovaškem ne v Slavoniji - raste pa v južnem delčku Slovenije!

Znamke oljčnih motivov so svojo predstavitev doživele letošnjega 18. septembra v zanje resnično pravem okolju, v Sv. Petru - natančneje v izbranem okolju etnološkega muzeja, Tonini hiši, v zaselku Goreli. Znamke in datum njihove predstavitve smo v Portorožanu napovedali že v poletni številki (št. 6/7), ko smo jih - znamke - tudi objavili. Naj brez lažne skromnosti omenim, da sem na izid teh znamk še posebej ponosen, kajti pred štirimi leti sem na komisiji za izbor znamk osebno predlagal vpeljavo te serije in končno dočakal tudi njeno predstavitev v domačem okolju! S to serijo pa drži slovenska pošta tudi primat: to je namreč trenutno prva in edina serija znamk v triptihu, kjer je en predmet prikazan v treh različnih oblikah. Oljka je predstavljena s cvetom, oljčno muho in plodom. Na sopolju pa najdete še rimsko amforo, kakršne so v antiki uporabljali za shranjevanje olja (hranijo jo tudi v piranskem Pomorskem muzeju).

Vsem, ki vas ni bili na "šupetrski" predstavitvi nove slovenske serije znamk, pa naj povemo, da ste zamudili zanimiv nastop "pup ino ragacenov", ki so "kantali" med pozdravnimi govori velmož in žena iz političnega, oljcarskega in poštnege sveta.

Mitja Jančar

Sejmi tartufov v Motovunu

V Livadah pri Motovunu že tretje leto prirejajo zanimivo prireditve - sejme tartufov in poljskih pridelkov, ki poteka ves oktober ob koncu tedna. Prvi sejem se bo začel 4. oktobra s pokušanjem in razstavo vin, pravi semanji dan naslednji dan, ko bo regionalni sejem belega tartufa, izbrali pa bodo tudi največjega in najlepšega. Zagotovo pa bo za marsikoga zanimiv prikaz iskanja teh dragocenih gomoljev za izbran okus ter njihova dražba. Zadnji sejem bo 25. in 26. oktobra, zaključil pa se bo z razstavo ter poizkušanjem sirov, pršutov in drugih domačih dobrot.

O OLJKAH IN OLJU OD STAREGA DO NOVEGA VEKA

ŽE V PRADAVNINI...

Oljka, to prastaro drevo, katerega domovina je Sredozemlje, doseže častitljivo starost. Že v pradavnini so ljudje obirali plodove oljk, takrat še divjih kajpak, potem pa so začeli gojiti požlahtnjene sorte in že stari Grki naj bi poznali okoli petnajst takih zlahtnih vrst oljk. Olje, ki so ga pridelovali, jim je služilo za prehrano, razsvetljavo, ter v zdravstvene in bogoslužne namene. Zaradi teh "vsestranskosti" se je širila proizvodnja, pa tudi povpraševanje po tej zlato rumeni zdravilni, dobri in koristni tekočini je postajalo vse večje. Tako so z oljčnim oljem trgovali od davnih, davnih časov. Že leta 2500 pr.Kr. poznamo Babilonski zakonik, ki je urejeval trgovino z oljčnim oljem. Feničani in Grki pa so imeli celo posebne ladje za prevoz amfor, v katerih so shranjevali olje za izvoz. Pomembnost oljk in oljčnega olja so kmalu uvideli tudi Rimljani, tako da so oljke posadili po vsem svojem imperiju, kjer je pač lahko uspevala - od Palestine do Pirenejskega polotoka.

OLJKO POGOSTO SREČAMO V SVETEM PISMU

Sicer pa oljko pogosto srečamo že v Stari zavezi Svetega pisma kot tudi v Novi zavezi, saj je bila v času Jezusovega življenja naj-

važnejše drevo Palestine. Sadove oljk, oljke, so uporabljali za pridobivanje olja za domačo uporabo in tudi za izvoz, kot so to že prej počenjali že Feničani in Grki. Olje so pridobivali na dva načina in z dvema namenoma. Eden je bil tak, da so olive zdrobili v moznarju, jih dali v posebno košaro, nanje položili težak kamen in jih tako stiskali, da so dobili čisto olje. Tako olje so uporabljali za svetilke (oljenke), za mazanje kože in pri raznih žgalnih daritvah. Drugi način pridobivanja olja pa je bil s teptanjem v tlačilnici. To olje so uporabljali v prehrani, kot mazilo za rane, za kožo in svetilke. Tega v žgalne ali druge daritve niso uporabljali. Olje so shranjevali v kamnih, vrčih, amforah, manjše količine pa v rogovih za olje in v dragocenih alabastrnih posodih.

SIMBOL MIRU, PRIJATELJSTVA, VESELJA IN SREČE

Oljka je tudi prastar simbol miru. V svetopisemski pripovedi o vesoljnem potopu beremo, kako je po upadanju vode Noe spustil goloba z ladje, ki se je vrnil z zeleno oljčno vejico v kljunu. Tako je Noe spoznal, da je zemlja spet primerna za bivanje. V tem primeru simbolizira golob z oljčno vejico mir med Bogom in človekom. Golob z oljčno vejico pa že od nekdaj predstavlja tudi dušo pokojnika v smislu mira med človekom in Bogom. Pri sv. Avguštinu zasledimo izredno zanimivo primerjavo in sicer nadloge človeškega življenja s stiskalnico za olje ali torklo: iz trpljenja pravega kristjana se stiska dragoceno olje, ki teče v vrč večnega življenja. Kot mazilo pa oljčno olje od prastarih časov simbolizira ljubezen, prijateljstvo, veselje in srečo. Olje, s katerim so že v Stari zavezi mazili kralje in duhovnike, je namreč pomenilo olje veselja. Kristjani so pod vplivom judovstva zelo zgodaj prevzeli maziljenje z oljem kot znamenje zdravja in božje milosti. Oljčno olje, ki so ga uporabljali za maziljenje, so že v prvi krščanski dobi blagoslovili na veliki četrtek. Ta navada, zanimivo, se je ohranila vse do danes.

✠

DUHOVNA UNIVERZA VPISUJE V SVOJ PROGRAM TUDI NA OBALI

Duhovna univerza je večletni program osebne in duhovne rasti za odrasle. Namenjena je vsem, ki iščejo globlji stik s svojim pravim notranjim jazom in želijo v svoje življenje preliti njegove kvalitete, vsem, ki si želijo prebuditi vrelec modrosti in ljubezni v sebi ter živeti z več notranjega miru in osmišljenosti.

Duhovna univerza naj bi človeku pomagala hoditi po poti duhovne samouresničitve, plemenitenja značaja in spoznavanja duhovnih zakonov, ki so v ozadju vsega življenja.

Odperta je za vse duhovne iskalce, ki hrepenijo po zlitju s svojim neminljivim duhovnim jazom, po sistematičnem ezoteričnem znanju in harmoniji s seboj, ljudmi in naravo.

Na poti duhovne samouresničitve bodo slušatelje spodbujali učitelji duhovne rasti, ki iz svojih dolgoletnih meditativnih, študijskih in življenjskih izkušenj poznajo lepote in izzive duhovne poti.

Predstavitve z vpisom na Duhovno univerzo in s predavanjem bodo potekale:

* V prostorih Krajevne skupnosti Portorož, Obala 16, ob 19.00 uri

7.10.2003: V iskanju duše

16.10.2003: Skrivnost duhovne samouresničitve

* V Gledališču Koper, Verdijeva 3, ob 19.00 uri

1.10. 2003: V iskanju duše

15.10. 2003: Skrivnost duhovne samouresničitve

20.10. 2003: Skrivnost duhovne samouresničitve

☞ PRI NAS V ISTRI...

Pri nas oljka raste v Istri, kjer je doma že iz rimskih časov. Že takrat je tu dobro uspevala in dajala odličen pridelek izredno dobrega olja. O tem poroča tudi rimski častnik in učenjak **Plinij Starejši**, avtor velikega **Naravoslovja** v 37. knjigah, ki je živel v času 24 - 79 po Kr. Istrsko oljčno olje je bilo namreč že takrat na jedilnikih najuglednejših in najvišjih slojev rimske družbe kot tudi samih vladarjev, od časa prvega rimskega **cesarja Avgusta** (umrl je leta 14 po Kr.) naprej, verjetno pa še prej. Poznano je tudi pismo rimskega prefekta **Cassiodora** iz leta 536/37, v katerem piše, da je Istra med drugim prekrita z oljkami, ki (kot trta, pšenica...) rodijo trikratno... V času rimskega imperija je oljčno olje za Istro oziroma Istrane predstavljalo enega največjih virov bogastva. S prihodom **Frankov** in uvedbo fevdalizma, od 8. stoletja dalje, je oljkarstvo na tem območju precej nazadovalo. Zaradi številnih bitk in vojnih pohodov pa je bilo oljkarstvo povsem zanemarjeno in opuščeno. K ponovni oživitvi (revitalizaciji) so

pripomogli **Benečani**, ki so tu gospodovali od druge polovice 13. stoletja do leta 1797. Tako je bilo po enem od členov **Piranskih statutov** iz leta 1307 prepovedano sekanje oljčnih dreves. Še pred tem letom pa obstajajo podatki o izvozu piranskega olja na tuje. Kot zanimivost naj omenim, da je že leta 1264 izvoz piranskega olja znašal 143 hektolitrov oziroma 13 ton. Tudi v tem času **Serenissime** so oljčne plovce uporabljali za prehrano, oljčno olje pa za hrano, razsvetljavo in cerkvene obrede. Beneški senat je namreč še posebno poskrbel za obnovo opuščanih in opustošenih oljčnih nasadov. Sadike oljk so pripeljali z grških otokov in leta 1623 je beneški senat odločil, da morajo v Istri oljke posajati povsod, kjer je zemlja za to primerna. Povsod tam, kjer se v zemljo lahko poseje en star semen (1 star = pr. 40 kg), pa je okoli obvezno posaditi osem oljčnih dreves. Od takrat je oljčno olje postalo eden najpomembnejših kmetijskih pridelkov (artiklov). Pridelek je konstantno naraščal: v drugi polovici 18. stoletja so letno povprečno pridelali že od 15 000

do 20 000 barilov oljčnega olja (10-15 ton). Od tega so ga doma uporabili 3000 barilov, ostalo olje pa so izvozili. **Procspero Petronio** v svoji knjigi *Memorie sacre e profane dell'Istria* iz leta 1682 med drugim piše o negi oljke: Istrani odstranijo suhe veje in odrežejo goste veje. Prav tako odstranijo stare čoke, ki so ob deblih oljk in oljke pognojijo. Ponekod oljke okopavajo od februarja do maja nato zemljo, kjer so posajene, še zorjejo. Pirančani, Izolani, **Koprčani** in **Bujčani** pa jih še enkrat okopljejo. Tako obilnejše rodijo. Pridelek olja pa se razlikuje od letine. Obiranje oljk poteka od novembra, višek je od goda **sv. Katarine** (15. december) do božiča. Če je letina dobra, pa po nekod traja obiranje vse tja do marca. Doma jih shranjujejo v čebrih ali kadeh, nekateri jih tudi solijo. Nato jih stiskajo v javnih ali zasebnih stiskalnicah, ki so prav v vsaki vasi oz. kraju. Podatki iz 13. stoletja nam nakazujejo, da so že takrat bile torklje v občinski lasti, drugi podatki pa omenjajo le torklje v zasebni lasti.

Alberto Pucer

Šahisti se srečujejo v lucijskem kava baru Domen

Pirančani peti na državnem prvenstvu

Piranski šahisti so konec avgusta na državnem hitropoteznem prvenstvu v Zagorju ob Savi osvojili peto mesto in s tem dosegli enega največjih uspehov v 54-letni zgodovini društva. Za pravi podvig je bilo odločilno prav zadnje kolo, ko so s poznejšimi prvaki, **Piramido Maribor**, igrali neodločeno 2-2. V posamičnih dvobojih sta **Andrej Žnidarčič** in **Franci Godnjavec** senzacionalno premagala velemojstra **Mihaljčičina** oziroma mednarodnega mojstra **Janeza Barleta**. V ekipi sta nastopila še mladi **Valter Pregarac** ter **prof. Goran Treusič**.

Lep uspeh ni naključen, saj se v društvu zadnja leta trdo dela. Tekmovanja se kar vrstijo. Najmnožičnejši so rekreativni turnirji v lucijskem kavabaru **Domen**, ki se odvijajo vsak ponedeljek (ob 20. uri), sredo (ob 18. uri) in petek (21,30); **Domen** nasploh postaja pomembno šahovsko središče. Šahovsko društvo Piran je tukaj letos organiziralo vrsto odmevnih tekmovanj. Obudili so **mednarodni odprti turnir PORTOROŽ OPEN 2003**, pripravili prvi **memorial Stojana Plesničarja** (prvi predsednik društva, ki je umrl pred 15 leti), četrti **memorial Jovana Nikoliča** ter vrsto prestižnih mladinskih tekmovanj. V piranskih vrstah še nikoli ni bilo toliko nadarjenih mladih šahistov. Študenta **Severin Trivunovič** in **Uroš Stanič**, gimnazijci **Jaka Gorjan**, **Marin Medak** in **Aleksej Stevanovič**, dijak pomorske šole **Zoran Vukojevič** ter osnovnošolci **Miha Vidic**, **Damjan Milič**, **Rok Slama**, **Igor Račan**, **Gašper Flajs** so le najobetavnejši med njimi.

"Delovanje Šahovskega društva Piran je v zelo ugodnem obdobju. Skrbimo za šahiste vseh generacij, srčika našega delovanja pa postajajo mladi. V najetih prostorih **KS Lucija** z jesenjo uvajamo šahovske dneve, na katerih bodo mladi bogatili svoje šahovsko znanje ter tekmovali. Z razvežano dejavnostjo društva se javnost lahko seznanjati na naši spletni strani (www.drustvo-sahpiran.si). " je povedal predsednik društva **Jovo Stevanovič**.

Andrej Žnidarčič

Šport in mi

Vsi športni (in drugi) klubi se radi postavljajo s svojimi rezultati, z uspehi, kolajnami in prvaki. Vsa priznanja, za katerimi se skriva veliko dela, truda in odrekovanja, pa žal mnogim ne pomenijo veliko, celo nič. Publika - in z njo mediji - se je naučila spoštovati le svetovne prvake, sanjske ekipe (dream teame).

Pri **Judo klubu** pa se vse dogaja počasi in umirjeno: otroci se zabavajo, se učijo osnov gimnastike in juda, se skupaj občasno udeležijo kakšnega tekmovanja, si pripravijo kakšen družabni dogodek... Pomembno je predvsem, da se družijo in se imajo dobro. **Oktober** se v Judo klubu pričenejo **začetniški tečajji**: za otroke stare od 5 do 7 let pripravljajo tečaj osnov akrobatike z veliko igre. Za otroke, starejše od 7. let pa bo potekal začetniški tečaj juda.

Judo je primeren za deklice in dečke; na tečaju se bodo preko igre učili tehnike juda in vsestransko razvijali svoje telo in značaj.

Judo klub organizira še **tečaj samoobrambe in rekreacijo za mame in očete**. Naj naštejemo še osnovna načela, po katerih se ravna judoisti: *bodi vpluden in spoštuj druge, bodi pogumen in naredi to, kar je prav, bodi iskren in povej, kar misliš, tako, kot res misliš, bodi ponosen in vedno zvest besedi, ki si jo dal, bodi skromen in govori o samemu sebi brez bahavosti, spoštuj, ker brez spoštovanja ne boš nikoli dosegel zaupanja, obvladaj se in počakaj, da te jeza mine - s tem boš dosegel prijateljstvo in spoznal največje človeško bogastvo*. Judo lahko postane način življenja.

Kogar zanima judo, naj pokliče na 041 72 42 62!

Ples, akrobatika, skoki na trampolinu, gimnastiki, izleti, zabava, petje, gledališče...

Piranska plesno akrobatska skupina FLIP z začetkom novega šolskega leta ponovno vpisuje nove člane, dekleta in fante od 4. pa do 20. leta starosti, v svojih vrstah pa imajo tudi skupino nad 20. leti starosti. O vseh njihovih dejavnostih in uspehih smo v Portorožanu pogosto pisali, zato so našim bralcem zagotovo znani. V Flipu vpisujejo - medtem že trenirajo - v **osnovni šoli Cirila Kosmača v Piranu ob ponedeljkih in sredah med 16. in 20. uro**.

LUMA ŠPORT

**TRGOVINA in SERVIS KOLES
Rog, Univega, Fokus
PORTOROŽ-LUCIJA, Obala 127
v križišču**

**URNIK: vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 19.
sobota od 9. do 12.**

**Tel.: 05 677 10 70
e-mail: lucmag@siol.net**

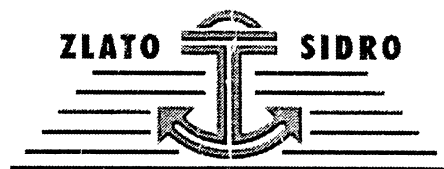

na Prešernovem nabrežju
v Piranu

Tel.: 05/674-71-01,
674-71-02, 674-71-22,
Fax: 05/674-71-00

Restavracija Pavel Piran sodi med redka gostišča, v katera se radi vračajo mnogi gostje. Slovci po izredno dobro pripravljenih darovih morja. Sicer pa vam iz bogate mednarodne kuhinje ponujajo: ribe, rakovice, jastoge, raroge, školjke, škampov cocktail, ribjo rižoto, tartufe, livadski biftek, specialitete na žaru. Odlična odprta in buteljčna vina.

Za obisk se priporočajo.

**Restavracija in Pizzerija
v Portorožu, in v Luciji
tel.: 674-50-74 tel.: 677-02-04**

**Se priporočata
s pestro ponudbo
odlično pripravljenih jedi.**

Kako dobimo žemljo?

Približno sto otrok izolskega in dveh lucijskih vrtcev je 12. septembra preživelo v znamenju izobraževanja o kruhu. V lucijskem trgovskem centru so se namreč udeležili zabavno-izobraževalne prireditve, ki jo je zanje pripravila pekarna Grosuplje, da bi jim predstavila posebno mesto, ki jo ima kruh v slovenskem izročilu. V grosupeljski pekarni tudi sami gojijo poseben odnos do kruha, zato so se odločili, da bodo najmlajšim posredovali svojo ljubezen in spoštovanje do tega dragocenega izdelka.

Izolski malčki iz vrtca **Mavrica** (enota Livade) ter lucijski malčki iz vrtca **Morje** in **La coccinella** so s pomočjo grosupeljskega **Peka Matevža** preko igre in glasbe spoznali dolgotrajni postopek nastajanja kruha. Iz pesmi "Od zemlje do žemlje" so otroci izvedeli, kako nastane slastna žemlja vse od začetka, ko kmet poorje njivo, poseje žito do mlinarja, ki žito zmelje v moko, pek pa jo z vodo, soljo in kvasom zamesi v testo...

V letošnjem letu so v Pekarni Grosuplje ljubezen do kruha želeli posredovati čim širšemu krogu otrok, zato prirejajo izobraževanja kar v trgovskih centrih po vsej Sloveniji.

PROGRAMI SVETOVANJA ZA ZDRAVJE

Bolezni srca in ožilja, rak, poškodbe in samomori so najpogostejši vzroki umrljivosti in obolevnosti v razvitem svetu. Smrtnost in obolevnost je pri nas večja - prebivalci Slovenije zaradi njih obolevajo prej in umirajo pogosteje kot v razvitih evropskih državah. Posledice zgodnjega obolevanja in umiranja so velike. Čutijo jih prizadeti posamezniki in njihove družine, predstavljajo velik izdatek za zdravstveno blagajno, pomenijo izgubo za celotno narodno gospodarstvo.

Vzroki za pojav kroničnih bolezni so kompleksni in medsebojno velikokrat prepleteni. Biološki dejavniki, vpliv fizičnega in družbenega okolja ter življenjski slog so med tistimi, ki so najbolj raziskani. Dokazano je, da zgodnje pojavljanje najpogostejših kroničnih bolezni lahko preprečimo, njihov razvoj potisnemo v kasnejše življenjsko obdobje, potek bolezni pa omilimo. Slovenija si po zgledu razvitih držav prizadeva, da bi krepila dejavnosti na področju varovanja in krepitve zdravja. Ministrstvo za zdravje v zadnjih letih uvaja programe zdravstveno vzgojnih delavnic v okviru preventivnega zdravstvenega varstva odraslih v dejavnosti splošne medicine.

Naš zdravstveni dom Piran, s sedežem v Luciji, Cesta solinarjev 1, je v letošnjem letu pridobil naziv *zdravstveno vzgojnega centra*, potem ko so se tamkajšnji zdravstveni delavci in sodelavci za izvajanje preventivnih programov dodatno izobrazili. Tako so pridobili možnost, da tudi v naši občini pripravijo zdravstveno vzgojne delavnice za vse zavarovane osebe, starejše od 25 let in več, pri katerih je njihov izbrani zdravnik opravil preventivni pregled in ugotovil ogroženost, da zbolijo za srčno žilnimi in drugimi kroničnimi boleznimi. Ogrožene so seveda lahko tudi

mlajše osebe, kar pa mora potrditi izbrani zdravnik po opravljenih preiskavah.

Nekateri ste - predvsem moški od 35 do 65 let in ženske med 45. in 70. leti starosti, tak pregled pri svojem zdravniku že opravili, drugi pa ga še boste v naslednjih letih, saj program v Sloveniji poteka šele tretje leto. Pri preventivnem pregledu je vaš zdravnik postavil določene ugotovitve, s katerimi vas je seznanil in vam svetoval ukrepe: *individualno svetovanje glede opuščanja kajenja in pitja alkohola ter udeležbo na delavnicah*, za katere vam zdravnik izda napotnico, ki jo posreduje zdravstveno vzgojnemu centru ZD Piran. Koordinatorica programov obvesti o začetku delavnic, ki vam jih je priporočil vaš izbrani zdravnik. Delo v delavnicah bodo vodili posebej strokovno izobraženi zdravstveni delavci, predvsem diplomirane medicinske sestre, fizioterapevtka in zdravnik splošne medicine, ki bo opravljal zahtevane

Koordinatorica zdravstveno vzgojnih programov v ZD Piran je **Tadeja Bizjak**, dipl. medicinska sestra: za informacije jo lahko pokličete vsak delovni dan v ZD Lucija, tel. 677 33 23.)

dodatne zdravniške preglede in svetovanje.

Za zainteresirane, ki bi se želeli udeležiti delavnic in niso opravili preventivnega pregleda pri zdravniku, pripravljajo krajša enkratna predavanja, ki bodo potekala v popoldanskem času vsaj enkrat mesečno v ZD Lucija. Delavnic - obvestila o njihovem pričetku bodo v medijih - se lahko, če vas zanima, udeležite tudi brez napotitve vašega zdravnika. Na delavnicah boste dobili ustrezne informacije o vseh ostalih dejavnostih.

Prva delavnica v ZD Lucija, Cesta solinarjev 1, v predavalnici zdravstvene vzgoje, z naslovom **DEJAVNIKI TVEGANJA** bo potekala **v četrtek, 9. oktobra 2003 ob 18.00 uri** (trajal bo 2 uri). Seznanili se boste z dejavniki tveganja, kot so krvni sladkor, povišan krvni tlak in holesterol. Omogočeno vam bo merjenje krvnega pritiska. Dobili boste informacije o vseh nadaljnjih zdravstveno vzgojnih delavnicah.

Zdravstveni delavci zdravstveno vzgojnega centra ZD Piran in vaši izbrani zdravniki splošne medicine se bodo po svojih močeh, trudili pripraviti delavnice, vaša naloga pa je, da izkoristite možnost, da se jih udeležite!

T. B.

Slaščičarna dobrih slaščic

MIGNON

v Portorožu

in pekarna z butikom slaščic

v Luciji vas pričakujeta s svojimi izbranimi slaščicami in številnimi okusi sladoleada.

Glasbena skupina Laibach o umetnosti:

Med opicami v živalskih vrtovih za poapnenimi arterijami najbolj trpijo tiste z dna hierarhije... Odkritje, da opice na dnu hierarhije najbolj trpijo za srčnimi obolenji, je sledilo veliko bolj skrb zbujujoče odkritje, da je pri britanskih državnih uradnikih nagnjenost k srčnim boleznim prav tako sorazmerna položaju v birokratski hierarhiji... Položaj v službi bolje napoveduje verjetnost srčnega napada kot pa debelost, kajenje ali pa visok krvi pritisk... Vaše srce je na milost in nemilost prepuščeno vašemu plačilnemu razredu.

(Matt Ridley, GENOM)

Vi sprašujete - Portorožan odgovarja

Strunjanske soline rešuje Telekom, sečoveljske pa Mobitel. Ali je mogoče, da se nihče drug v Sloveniji ni zganil in se (finančno) zavzel za tako dragoceno kulturno dediščino?

Očitno je, da imata Telekom in Mobitel najboljše zveze...

Nekje sem prečital, da je nekaj nejasnosti okrog lastništva zemljišča, kjer bodo uredili igrišče za golf. Ali morda vi veste, kdo je lastnik - država ali občina ali celo kdo tretji?

Te ga žal ne vemo, toda eno pa je gotovo: zemljišče ni v lasti države! Če bi namreč bilo njeno, bi bilo že davno pozidano s počitniškimi hišicami visokih državnih uslužbencev!

Portoroška Mariva je ribogojnico prodala in slišal sem, da je ministrstvo za kmetijstvo novemu lastniku obljubilo pomoč. Ali torej lahko upamo, da bo ta dejavnost v

naši občini končno zacvetela?

Vprašanje za spraševalca: kdaj je v naši deželi kakšna stvar zacvetela po zaslugi pomoči z ministrstva (enega ali drugega)? Z drugimi besedami: ribogojnica bo brez dvoma zacvetela, vendar le ob pridnosti lastnika in drugih zaposlenih!

Ko je bil v Piranu tako imenovani dan brez avtomobilov, so se občinski uslužbenci pripeljali v mesto z ladjico. Meni se zdi to nepotrebna burka! Kaj pa menite vi?

Menimo, da je kar prav, če so vsaj enkrat v letu vsi pravočasno in istočasno na delovnem mestu!

Stvari okrog starega hotela Palace so se končno zganile in slišati je, da bo obnova prinesla tudi nova delovna mesta. Koliko jih bo?

Tega pa res ne vemo. Vemo le, da so najboljše že oddana...

Slišati je, da je bila letošnje poletje portoroška plaža najbolj čista plaža na slovenski obali. So mar zaposleni odkrili kakšen posebno učinkovit in hiter način odstranjevanja smeti in umazanije?

Ne, zasluge imajo izključno turisti, ki so se letos trumoma hodili kopat v bazene.

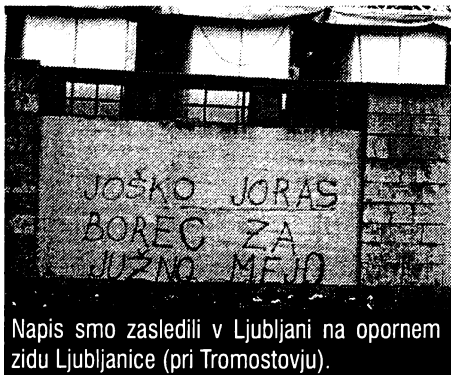
Obnova piranske stolnice se je ustavila zaradi pomanjkanja denarja (ministrstvu za kulturo je mamica domovina letos odrezala tanjši kos kolača...). Zakaj ne bi obnove prevzel Istrabenz - v okviru projektov za razvoj turizma? Saj stare cerkve končno tudi sodijo v turistično ponudbo!

Zamisel ni slaba, pa tudi koristna je. Istrabenz bo namreč kmalu po začetku obnove starega Palaca ugotovil, da nujno potrebuje božjo pomoč...

Sonja Požar, Lucija

MODRE MISLI

❖ V Strunjanu so žagali suhe veje pinij, da ne bi katera padla na cesto. Ko bi vsaj odžagali tudi kakšnega politika ali gospodarstvenika, da ne bi padalo po državljanih!

Napis smo zasledili v Ljubljani na opornem zidu Ljublanice (pri Tromostovju).

❖ Če bi imeli slovenski zunanji minister in njegovi sodelavci srčnost in zdrav razum gospoda Jorasa, gospod Joras pa njihove kompetence, bi slovensko-hrvaški spori glede meje trajali en sam delovni dan!

❖ Ministrstvu za kulturo so letos odobrili manj denarnih sredstev - čeprav kulturne potrebe državljanov niso manjše. Ministrstvu za obrambo pa so jih odobrili več - čeprav nismo v vojni z nobeno državo.

❖ Z vodenjem politike in gospodarstva je tako kot s seksom: nič ne pomagajo diplome in izkušnje, če ni talenta!

❖ Sodeč po izjavi gospoda Berlusconija, češ da je Mussolini pošiljal ljudi - med njimi tudi Slovence - na počitnice v letovišča in ne v koncentracijska taborišča, se kaj lahko zgodi, da bo italijanska vlada od Slovenije zahtevala plačilo turističnih taks za nekdanje inter-nirance.

Sonja Požar, Lucija

PORTOROŽANOV MALI OGLASI

☛ Zaradi spremenjene postave podarim svoja dobro ohranjena oblačila (konf.št. od 48 do 52). Za dogovor pokličite na tel.: 674-70-74, ga. Emilija, Piran.

☛ Upokojenka išče kakršnokoli delo. Tel.: 6732-049.

☛ Čoln pasara, dolžine 5m, star 1 leto, dva motorja (Yamaha 8 in Tomos 4), dve ležišči, sladka voda, elekrika, tenda, prodam za 1,6 mio SIT. Lahko tudi brez motorjev. Tel.: 031/308-299.

☛ Pisalno mizo temne barve - češnjev les, nekoliko večjo - prodam za 9.000,00 SIT. Tel.: 041/724-893, Piran.

☛ Prodajam štedilnik Končar (3P+1E+pečica), še neuporabljen, za 20.000 SIT in peč na petrolej, rabljeno eno sezono za 20.000 SIT. Tel.: 041/508-703.

☛ MAMICE, POZORI! Skupina za podporo in pomoč dojenju (La Leche League Koper) začenja s svojimi rednimi mesečnimi srečanji, in sicer v sredo, 8. oktobra, ob 17. uri, v prostorih Centra za socialno delo Koper, Cankarjeva 6, Koper. Vse doječe in druge mamice, prsrčno vabljenje! Izmenjale si bomo svoje izkušnje dojenja in materinstva ter v sproščenem vzdušju pokramljale o prednostih in težavah tega čudovitega naravnega procesa. Vabljeni tudi očetje in malčki!

☛ Izkušena lektorica, profesorica slovenščine, LEKTORIRAM vse vrste besedil, posebno diplomske naloge, v elektronski ali tiskani obliki. Ključite: 041/437 852.

☛ Krajevna skupnost Portorož v svoji stavbi v središču Portoroža (II. nadstropje) oddaja večji poslovni prostor (pisarno). Informacije ob delavnikih po tel.: 674-09-47 ali 674-09-48.

Objava malih oglasov je v Portorožanu brezplačna (razen komercialnih oglasov obrtnikov, podjetnikov in pravnih oseb). Svoj mali oglas lahko sporočite po telefonu (05/674-09-47 ali 674-09-48, ob delovnikih), po običajni in elektronski pošti (e-mail: ks.portoroz@amis.net) ali dostavite osebno v uredništvo (v stavbi KS Portorož (1.nad. levo), Obala 16 v Portorožu).

NEGA KOŽE PO POLETJU

Vroči in soparni dnevi so mimo. Največ časa smo mnogi prebijali doma, če je le bilo mogoče z delujočo klimatsko napravo ali pa na plaži. Počutje v neznojni vročini ni bilo ravno prijetno.

Večina se je počutila utrujeno, lenobno, nenehno jih je žejalo, brez teka... Vroči dnevi niso bili blagodejni niti za našo kožo. Vsem je že znano, da je sončno sevanje zelo močno in čedalje nevarnejše. Žarki naše zvezde prodirajo globoko v kožo in tanjšajo povrhnjico, poškodujejo elastinska in kolagenska vlakna ter povzročajo opekline, vlaga pospešeno izhlapeva iz povrhnjice... Koža se sesede in s pritiskanjem vpliva na mikrocirkulacijo tako, da celice ne dobijo več dovolj hranilnih snovi, kar povzroča pospešeno nastajanje gub. Zaradi (pretiranega) sončenja kožne celice izgubljajo sposobnost zadostnega shranjevanja vode. Koža postaja vse tanjša, trša in neelastična. Zato si le privoščite peeling - bojazen, da bo izgubila vsa težko pridobljena porjavlost, je odveč. Obstojnost zagorele polti se tako celo podaljša: polt je po peelingu še lepša in mehkejša.

* **SONČNIČNI PILING** (primeren za normalno in suho kožo): potrebujemo žlico zmletih sončničnih semen in žlico jabolčne kaše.

Sestavini zmešamo; zmes nato vmasiramo po obrazu in vratu; pustimo na koži še 10 minut, da se olja sončničnih semen sprostijo in vpijejo v kožo, nato speremo s toplo vodo.

* **Za mastno vrsto kože** pa uporabimo žlico pšeničnega zdroba in 30mililitrov vode.

Sestavini zmešamo in nežno vtremo po obrazu, vratu, v večji količini pa tudi po telesu.

Za kožo telesa je primerno mleko ali krema za telo, ki vsebuje kolagen, izvlečke aloe vere, vitamin E,...

Obraz pa negujemo z različnimi domačimi maskami, ki si jih lahko pripravimo sami:

- **OVSENA MASKA**: bogata z vitaminom B in E. Masko z malo vode zmešajte v gostejšo zmes.

- **MASKA IZ PIVSKEGA KVASA**: vsebuje veliko vitamina B, amino kislin in eteričnih mineralov. Del pivskega kvasa v prahu zmešajte z dvema deloma tople vode.

- **MASKA ZA IZSUŠENO KOŽO**: banana, olivno olje, med in jogurt zmešajte v primerno gosto zmes.

- **MASKA ZA MASTNO KOŽO**: sol, olivno olje, sok polovice limone.

Naštete maske nanesemo na kožo in pustimo delovati 10 minut, speremo pod tekočo vodo. Nazadnje nanesemo še tonik, ki obnovi zaščitni kisli plašč (pH 4,5-5,5) in kožo "tonizira" (ploščate celice nabrekajo, poveča se volumen, zgornja plast kože se napne in navlaži). Na koncu nanesemo vlažilni serum in tipu kože primerno kremo.

Priporočljiv je seveda tudi obisk kozmetičnega salona, kjer vam bodo - poleg primerne pilinga - kožo tudi globinsko očistili, saj visoke temperature pospešujejo izločanje lojnic. Odvečni loj na koži oksidira in na koži nastanejo komedoni (temno zelene barve). Kožo vam bodo v kozmetičnem salonu razkužili z visoko frekvenco, s čemer jo obogatijo z obilico kisika, nato jo bodo globinsko navlažili - tako rekoč dovajali vitamine - nekakšno "vitaminsko bombo" z uporabo iono-foreze. Glede na tip kože vmešajmo primerno masažno kremo, obraz zmasirajo, na koncu pa kožo presenetijo še s primerno hranljivo masko ali oblogo.

Farmaceutski in kozmetični tehnik Jana Novak

MI MED SEBOJ

zahvaljujemo se* čestitamo* voščimo* pozdravljamo

* **Nerina in Josip VOJIČ** s Senčne poti v Portorožu bosta letošnjega novembra praznovala 50. obletnico poroke. Ob zlati poroki jima čestita in želi vse najlepše - predvsem pa zdravja - soseda Veronika. Čestitkam se pridružuje uredništvo Portorožana in KS Portorož.

* **Ad Albina ed Antonio ZIMMERMANN** per l'anniversario di 50 anni di matrimonio le figlie Rosanna e Luisa, i generi, i nipoti, il pronipote ed i parenti augurano di continuare ad essere sempre così sereni.

* V Misijonskem središču Slovenije skrbimo za 100 slovenskih misijonarjev, ki delujejo po vsem svetu. Zanje skrbimo tako, da podpiramo njihovo delo v socialni, zdravstvu, izobraževanju in drugod. Jože Cukale je bil najtesnejši sodelavec matere Terezije, Peter Opeka, ki misijonari na Madagaskarju, je bolj znan po svetu kot doma. Gmotna in duhovna lakota pa kliče naša ljudi tudi v bivše komunistične dežele, kot sta npr. Rusija in Albanija.

Misijonsko središče Slovenije organizira zanje različne akcije, kot so npr.: adventna, trikraljevska, botrstvo, polnjenje zabojnikov, itd. V sklop naših akcij spada tudi zbiranje znamk in telefonskih kartic. Marsikdo bi pomislil, da se to ne izplača in da je škoda truda za tovrstno dejavnost, a ni tako. Naše znamke in telefonske kartice so zanimive ljudem, ki živijo v nam daljnjih deželah. To so zbiralci, ki so veseli, da v njihovo zbirko pride tudi nekaj iz oddaljenih in zanje eksotičnih dežel. Znamke in telefonske kartice ti ljubitelji - zbiralci odkupijo, v Misijonskem središču Slovenije pa zbrani denar pošljemo slovenskim misijonarjem. Med pridnimi zbiralkami telefonskih kartic in znamk so tudi učenke 2. razreda verouka iz Pirana: **Tamara, Valentina, Sara, Aleksandra, Diana in Mojca**. Vse leto so pridno zbirale znamke in telefonske kartice, ki so jih poslale v Misijonsko središče Slovenije, da jih namenimo za lačne otroke, za katere skrbijo naši misijonarji po vsem svetu. V imenu vseh naših misijonarjev in otrok, med katerimi delujejo, se vam dekletom iskreno zahvaljujemo za vaše dobro delo. Vse tiste, ki do sedaj niste vedeli, da lahko nekaj dobrega storite tudi z zbiranjem znamk in telefonskih kartic, pa vabimo, da se pridružite tej akciji. Znamke in telefonske kartice lahko oddate v župnišču v Piranu.

Barbara Sterle, Misijonsko središče Slovenije

* **Mariu VALIČU** z Letoviške poti v Portorožu, ki je 14. septembra praznoval svojo okroglo obletnico - 70. rojstni dan - iz srca čestitajo vsi njegovi.

* **Fulviji ZUDIČ** in **Draganu KLARICI** iskrene čestitke ob rojstvu njune Ane.

V Portorožanu, v rubriki Mi med seboj, lahko svoje čestitke, zahvale, voščila, pozdrave ipd. objavite brezplačno. Lahko jih posredujete telefonsko (05/674-09-47 ali 674-09-48, ob delovnikih), po običajni in elektronski pošti (e-mail: ks.portoroz@amis-net) ali osebno, v uredništvo Portorožana (Obala 16/ 1.nad.) v Portorožu. Presenetite in razveselite svoje prijatelje, sorodnike, znance in druge z objavo v Portorožanu!

od ponedeljka do petka
ob 18.30 ali ob 19.30 enourna vodena vadba na orodju (PACE)
ali
dve uri rekreativnega plavanja v bazenu

Popoldanska rekreacija

10 ostopov za 9.900 SIT
20 ostopov za 18.000 SIT

Informacije: tel. 05 67 64 426 ali www.krka-zdravilisca.si

Razstave:

- **Galerija Herman Pečarič v Piranu:** od 3. do 26. oktobra skupinska razstava **AUTOPORTRET** mladih tržaških likovnikov;
- **Galerija Studio GASSPAR v Piranu:** nedelja, 19. oktober ob 19. uri - otvoritev razstave likovnega kluba **Solinar** v počastitev 10. obletnice delovanja. Razstava bo na ogled do 25. novembra.

Oktohrske prireditve

- **TARTINIJEVA HIŠA** v Piranu, petek 17. oktobra ob 19. uri - **Zaključna projekcija Mednarodnega fotografskega natečaja "KAMEN 3"** in podelitev nagrad (Organizator: Foto klub Portorož)
- **AVDITORIJ PORTOROŽ** - sobota, 18. oktober ob 19. uri - **Osrednja prireditev** v počastitev občinskega praznika. V kulturnem programu bodo nastopili: Mešani pevski zbor Giuseppe Tartini, gojenci Glasbene šole Piran, plesna skupina Metulj in plesno akrobatska skupina FLIP
- **TARTINIJEVO GLEDALIŠČE PIRAN** - sobota, 25. oktober ob 19.00 uri - **PLESNA PRIREDITEV** v počastitev 45. obletnice plesne skupine Metulj.

• Preprostejše razlage so verjetnejše od zapletenih, razen kadar obstaja razlog za drugačno domnevo (princip v logiki znan kot Ockhamova britev).

ZAHVALA ZA POMOČ pri Veselem pikniku Portorožanov

Kot veste, je Krajevna skupnost Portorož na glavni portoroški plaži 6. septembra pripravila svoj 1. praznik **Veseli piknik Portorožanov** (več o dogajanju na pikniku si lahko preberete in ogledate v tej številki Portorožana). V prejšnjem Portorožanu smo se že zahvalili večini sponzorjev in donatorjev, ki so pripomogli, da je praznik uspel. Tokrat objavljamo še tiste, ki so praznik Portoroža finančno, v blagu, storitvi ali s prostovoljnim delom podprli kasneje:

EXPRESS NEPREMIČNINE (Mohito bar na plaži v Portorožu), **FIGAROLA, d.o.o.** Portorož, trgovina oblačil **MODERATO CANTABILE** na Bernardinu, Kulturni, kongresni in promocijski center **AVDITORIJ PORTOROŽ**, **BENČIČ** Piran, **GRAFIKA TISK NEMARNIK** Piran, **UPRAVNA ENOTA PIRAN**, **KINOLOŠKO DRUŠTVO PORTOROŽ**, Bazilika **BANOVEC**, Lili **VEŽNAVER**, Rezka **GORJUP**, Marjan **SIMONOVČIČ**. Hvala vsem.

KRAJEVNA SKUPNOST PORTOROŽ

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI:

Za Portorožana so tokrat darovali: **Dimnikarstvo Branko JELEN** 5.000 tolarjev, družina z Letoviške poti v Portorožu 5.000 SIT, gospa **RUPNIK** 2.000 SIT, **gospa** iz Portoroža 3.000 SIT in **Gizela MAHNIČ** 2.000 tolarjev.

Za Portorožana lahko prispevate osebno v tajništvu **KS PORTOROŽ** na Obali 16 v Portorožu (v I. nadstr.) ali po položnici na transakcijski račun **KS Portorož** pri UJP-Urad Koper št. 01290-6450836431 s pripisom "Za Portorožana".

Hvala vsem, ki se odločite prispevati za Portorožana.

**SPOŠTOVANE KRAJANKE,
SPOŠTOVANI KRAJANI, ŽELIMO
VAM ČIMBOLJ PRIJETNO
PRAZNOVANJE
OBČINSKEGA PRAZNIKA
IN TOPLE JESENSKE DNI.**

KRAJEVNA SKUPNOST PORTOROŽ

